TRST, četrtek
21. februarja 1957
Leto XIII - Št. 45 (3580)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Tel. 94-638, 93-808, 37-338
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.

MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 480, vnaprej; četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Predsedniki šestih vlad dosegli sporazum o zahodnoevropskem tržišču in o Evratomu

Posebna petletna konvencija o pridružitvi prekomorskih dežel, ki so razdeljene na tri kategorije - Lastnina posebnih jedrnih snovi bo pripadala Evratomu Investicijski fond za prekomorska ozemlja bo znašal 581 milijonov dolarjev Podpis pogodb verjetno marca v Rimu - Izjave Segnija in drugih udeležencev

PARIZ, 20. — Z načelnim pristankom petih partnerjev Francije, da sprejmejo francosko zahtevo za vključitev njenih prekomorskih posesti v zahodno-evropsko skupno tržišče, se je danes v Parizu končala dvodnevna konferenca predsednikov vlad in zunanjih ministrov držav «male Evrope», t. j. Francije, Zahodne Nemčije, Italije in Beneluksa. Sporazumeli so se o sklenitvi pogodbe o ustanovitvi skupnega tržišča in skupnosti za atomsko energijo (Evratom).

O pridružitvi prekomorskih ozemelj k skupnemu tržišču in o ustanovitvi Evratoma bosta podpisana dva sporazuma, ki bosta vključena v konvencijo, ki bo sklenjena za dobo petih let in bo priložena pogodbi o skupnem tržišču.

Hkrati bi morali parafirati sporazum o skupnem tržišču in Evratomu, vendar pa do tega ni prišlo, ker niso še pripravili dokončnih formulacij. Uradno poročilo o razgovorih pravi:

«Dosežen je bil sporazum o vprašanjih, ki se tičejo priključitve prekomorskih ozemelj k skupnemu tržišču. Dogovorjeno je bilo, da bo pogodba vsebovala načela, ki izražajo voljo šestih držav, da priključijo k skupnemu evropskemu tržišču prekomorska ozemlja, ki so z njimi povezana, in da prispevajo k gospodarskim in socialnim investicijam, ki jih razvoj teh ozemelj terja.

Prva konvencija, ki bo sklenjena za dobo petih let in ki bo priložena k pogodbi, bo določala pogoje za izvajanje teh načel. Ta konvencija bo določala sodelovanje držav članic pri važnih naporih, ki so jih te države pripravljene sprejeti za investicije v prekomorskih ozemljih, in bo določala tudi pogoje, na podlagi katerih bodo postopoma odprti za medsebojno izmenjavo trgi držav članic in prekomorskih ozemelj. Pred zapadlostjo te konvencije se bodo pogajali o novem sporazumu v svetu ministrov.

Sklenjeno je bilo, da bo evropska skupnost za atomsko energijo (Evratom) imela lastninsko pravico nad posebnim jedrnim materialom.

Po zaključku seje so ministri ugotovili, da je delo, ki je potekalo pod vodstvom belgijskega ministra Spaaka, precej napredovalo, da se rezultati v kratkem lahko predložijo njihovim ministrskim svetom in da se lahko upa, da bo kmalu prišlo do podpisa v Rimu.

Šest predsednikov vlad je ob tej priložnosti poudarilo voljo svojih držav, da nadaljujejo napore, da pride do vedno tesnejše evropske integracije, na poti katere predstavljata pogodba o Evratomu in skupnem tržišču odločilno etapo».

Šest držav bo združenih v eno samo carinsko enoto v razdobju petnajstih let. Upajo, da bosta obe pogodbi podpisani marca v Rimu, ker je treba spopolniti še nekatere podrobnosti. V obeh pogodbah se šest držav medsebojno odpoveduje delu svoje suverenosti.

Glavni organ skupnega tržišča in Evratoma je svet zunanjih ministrov, toda v prehodni dobi bodo sklepe sprejemali v veliki večini primerov s posebnim sistemom glasovanja, ki onemogoča veto ene same države.

Zvedelo se je, da bo znašal investicijski fond za razvoj prekomorskih ozemelj v prvem petletnem obdobju 581 milijonov dolarjev. Francija in Zahodna Nemčija bosta prispevali po 200 milijonov, Belgija in Holandska po 70 milijonov, Italija 40 milijonov, Luksemburg pa milijon 250 tisoč dolarjev.

Iz dobro obveščenih krogov se je tudi zvedelo, da bodo porabili za razvoj francoskih prekomorskih posesti iz tega fonda 511 milijonov dolarjev, za razvoj holandskih posesti 35 milijonov dolarjev, 30 milijonov dolarjev za belgijski Kongo in 5 milijonov za ozemlja pod skrbništvom ZN, v katerih ima upravo Italija.

Kar se tiče prekomorskih posesti v Afriki, so te razporedili v tri kategorije. V prvi sta neodvisni državi Tunizija in Maroko, z njima bo skupnost za svobodno tržišče sklenila poseben sporazum. V drugi kategoriji so Alžir, Martinique, Reunion, francoska Gvajana in Madagaskar. Te imajo za sestavni del Francije. V tretji kategoriji pa sta francoska Zahodna in francoska Ekvatorialna Afrika.

Pogodbi o prostem tržišču in Evratomu bosta začeli veljati, ko ju bodo ratificirali parlamenti šestih zahodnoevropskih držav. Tedaj bodo ustanovili tudi svet zunanjih ministrov obeh teles in skupno skupščino. Prav tako bodo ustanovili skupni gospodarski in socialni svet in sodišče kot tudi posebne upravne komisije za skupnost svobodnega tržišča in skupnost za atomsko energijo. Namen skupnosti za svobodno tržišče je, omogočiti prost promet blaga, kapitala in delovne sile med šestimi zahodnoevropskimi državami ter postopno ukinitev carin in uvoznih kvot.

Ob zaključku razgovorov je predsednik francoske vlade G. Mollet izrazil zadovoljstvo zaradi doseženega uspeha, vendar pa je dodal, da so predsedniki vlad in zunanji ministri popolnoma sporazumni, da gre dejansko samo za etapo.

Belgijski zunanji minister Spaak pa je poudaril, da je doseženi sporazum dober začetek. dejal je tudi, da je s tem uresničena prva etapa na poti skupnega tržišča, da pa so predvidene tudi druge etape. «Gre za dolgoročno politiko, ki se šele začenja, je dejal Spaak».

Italijanski zunanji minister Martino je prav tako zadovoljen s sporazumom. Meni, da bosta pogodbi o skupnem tržišču in Evratomu podpisani v Rimu prihodnji mesec.

Kancler Adenauer je izjavil: «Pogajanja so bila težavna zaradi začetnih nasprotij. Sila evropske misli pa je omogočila premaganje težav. Zato sem zadovoljen z doseženimi rezultati. Napravili smo velik korak naprej na poti k Evropi».

Predsednik italijanske vlade Segni je izjavil, da je bil rezultat razgovorov konstruktiven ter da predstavlja ustanovitev skupnega tržišča za vse pozitivno dejstvo tako z gospodarskega kakor tudi s socialnega stališča in odpira pot za politično zgraditev Evrope. «Gotovo je, da bomo imeli mi pomoč pri povečanju naših naporov za boljše gospodarsko ravnotežje in za večjo zaposlenost, za katero stremimo v skladu z našim desetletnim načrtom za razvoj zaposlenosti in dohodka. Ta pomoč nam bo poleg razširitve in raztegnitve tržišča dana se posebno v okviru nekaterih inštrumentov pogodbe, kakor sta investicijska banka in fond za kvalifikacijo, ki bo služil tudi za poklicno formacijo nekvalificirane delovne sile. Danes doseženi sporazum o priključitvi prekomorskih ozemelj k skupnemu trzišču nudi naši državi nadaljnje možnosti ekspanzije ne samo na gospodarskem področju, pač pa tudi, kar se tiče vsakovrstnih vezi, zlasti z državami afriškega kontinenta, kar bo znatno prispevalo k njihovemu razvoju.»

Agencija Ansa našteva takole glavne koristi, ki naj bi jih Italija imela od ustanovitve skupnega tržišča, ki zajema 160 milijonov prebivalcev: 1. prosto kroženje delovne sile, do katerega bo prišlo postopoma, a bo popolno po petnajstih letih. Agencija pripominja, da bo s tem rešeno kronično vprašanje brezposelnosti v Italiji. Prosto kroženje delavcev velja tudi za prekomorska ozemlja šestih držav. 2. Investicije za potenciranje nezadostno razvitih področij v okviru evropske banke za finansiranje s kapitalom milijarde dolarjev, od katerih bo samo 25 odstotkov položenih v prvih dveh letih Italija bo verjetno imela največjo korist od banke in dosegla je, da bo podpisala manjši kapital, t. j 240 milijonov dolarjev proti 300 milijonov, ki ga bosta podpisali Francija in Velika Britanija. Ostalo se bo razdelilo med Belgijo (86 milijonov), Holandsko (61 milijonov) in Luksemburgom (3 milijone). 3. Skupnost za evropsko tržišče bo s posebnim fondom prispevala pri finansiranju stroškov za rekvalifikacijo in premeščanje delovne sile. Prispevek bo odgovarjal 50 odstotkom celotnih stroškov vsake države. 4. Namen skupnega tržišča je izboljšati gibčnost kapitalov. Italija upa, da bo zaradi preselitve delovne sile lahko pritegnila precej izrednega privatnega kapitala.

Agencija pravi dalje, da bo Italija imela veliko korist zaradi svobodnega izvoza kmetijskih pridelkov v notranjost skupnega tržišča, kljub temu, da bo ta svoboda v prehodni dobi petnajstih let omejena z zaščitimi ukrepi, ki jih je predvsem zahtevala Francija. Vendar pa so italijanski delegati uspeli doseči priznanje značaja industrijskega proizvoda, za katere velja svobodna trgovina, velikemu delu najbolj znanih italijanskih živilskih artiklov.

Skupno tržišče pa bo nasprotno nalagalo italijanski industriji nujnost, da poveča svojo tekmovalnost, nudila pa ji bo priložnost, da služi obsežnejšemu in bogatejšemu trgu.

Kar se tiče obveznosti Italije, da sodeluje pri investicijskem skladu za prekomorska ozemlja, se je upoštevalo da je Italija močno vezana pri izboljšanju položaja na svojem jugu, in so zaradi tega zmanjšali njen prispevek v omenjeni sklad, t. j. 40 milijonov dolarjev na skupnih 581 milijonov. Pri tem je treba upoštevati, da predstavlja teh 40 milijonov prispevek za pet let. Del tega prispevka pa se bo Italiji v določenem smislu vrnil, ker bo investiran v Somaliji, ki je pod italijansko zaupno upravo.

Med obveznostmi, ki jih je sprejela Italija, je tudi obveznost, da sodeluje pri ustanovitvi fonda za raziskovanja v okviru Evratoma, ki je določen na 215 milijonov dolarjev za prvih petnajst let.

DANES

Ko prebirate danes glavno vest dneva, da je bil včeraj v Parizu dosežen sporazum o ustanovitvi «Male Evrope», t. j. o skupnem evropskem tržišču in Evratomu, morate z velikim čutom realnosti upoštevati tiste prednosti, ki jih našteva na pr. novinarska agencija ANSA. Nikakor pa nočemo zmanjševati pomena doseženega sporazuma, če vas opozorimo na tisto, kar pravi o vsem tem na pr. znani gospodarski strokovnjak prof. Ernesto Rossi, ki je pred dnevi zapisal med drugim:

«Skupno tržišče se ne more zamisliti — kot pravi Luigi Einaudi — brez skupnega denarnega sistema (enotni denar ali pa točno določen odnos svobodne zamenjave denarja med posameznimi državami) in brez stvarne naddržavne politične oblasti, ki bi bila dejansko sposobna odločati o vsem, kar zadeva zunanjo trgovino ne da bi pri tem vprašala za pristanek vlade posameznih držav, in ki bo mogla doseči spoštovanje svojih sklepov na vsem združenem ozemlju, pri čemer bi se mogla posluževati lastnih izvršnih organov.»

Današnja poročila o sporazumu pa govorijo le o takem stalnem organu, ki je za sedaj le svet zunanjih ministrov.

Rossi dodaja: «Naši monopolistični veleindustrialci podpirajo sporazum tako kot so podpirali italijansko-francosko ekonomsko združitev. To združitev sta odobrila najprej leta 1948 Sforza in Bidault v Turinu, nato pa leta 1949 podpisala v Parizu isti Sforza in Schuman. Sporazum je služil za rožnato barvanje Francije in Italije, med katerima da ni več mejâ, v lepakih za aprilske volitve leta 1948. In danes se tega sporazuma nihče več ne spominja.»

«Naši veleindustrijci nimajo s podpiranjem skupnega tržišča kaj izgubiti, kajti kamor se naslonijo, vedo, da je za lažnimi vrati zid, skozi katerega ni moč,» pravi prof. Rossi.

Sovjetski veto zaradi Kašmirja

Politični odbor glavne skupščine OZN je danes nadaljeval razpravo o Cipru.

V Varnostnem svetu pa je v zvezi s Kašmirjem sovjetski delegat izrekel veto proti resoluciji, ki vabi predsednika Varnostnega sveta, naj odpotuje v Novi Delhi in Karači, da skuša najti rešitev spora zaradi Kašmirja. Za resolucijo je glasovalo devet delegatov, sovjetski delegat je glasoval proti, švedski pa se je vzdržal.

Takoj po sovjetskem vetu je ameriški delegat predložil novo resolucijo, ki predlaga predsedniku Varnostnega sveta, naj prouči sleherni predlog, ki bi po njegovem lahko prispeval k rešitvi. Sovjetski delegat je tedaj izjavil, da je nova resolucija samo ponovitev prve in da bo glasoval proti njej. Razprava se bo nadaljevala jutri.

Vratuša v Rimu

RIM, 20. — Dr. Anton Vratuša, ki se nahaja v Rimu na zasebnem obisku, se bo z Matteom Matteottijem dogovoril za čas in program obiska delegacije FSDI v Jugoslaviji. Razgovarjal pa se bo tudi o možnosti jugoslovanske udeležbe na velesejmih v Milanu in Bariju.

BEOGRAD, 20. — Predsednik republike maršal Tito je sprejel danes prvega izrednega in opolnomočenega veleposlanika v Indoneziji dr. Staneta Pavliča, ki odhaja na novo službeno mesto.

Pravice Slovencev in Hrvatov v Avstriji

Po odločbi vrhovnega sodišča o uradni uporabi slovenščine

Odločba je bila sprejeta v glavnem brez velikega razburjanja - Sedaj bo potrebno imenovati še sposobne uradnike

CELOVEC, 20. — Kot smo že poročali, je avstrijsko vrhovno sodišče izdalo odločbo, da sta na podlagi člena 7 državne pogodbe slovenski in hrvatski jezik v upravnih in sodnih okrajih na Koroškem, Štajerskem in Gradiščanskem, kjer je slovensko, hrvatsko in mešano prebivalstvo, dopuščena poleg nemškega kot dodatna uradna jezika. Avstrijski državljani, ki pripadajo slovenski ali hrvatski manjšini, imajo pravico v neposrednih stikih z oblastjo uporabljati svoj jezik brez uporabe tolmača.

Tudi doslej so imeli Slovenci in Hrvati v Avstriji pravico uporabljanja svojega materinskega jezika, vendar pa so mogli to svojo pravico izvajati z zelo omejenim uspehom. Oblasti so se običajno izgovarjale, da je treba prilagati slovenskim in hrvatskim vlogam še nemški prevod. Pred kratkim se je celo zgodilo, da je zdravnik v celovški bolnišnici kričal na slovensko kmečko mater, ki ni znala nemščine, naj se gre zdravit v Jugoslavijo, če ne zna v nemščini povedati, kaj jo boli. Vendar pa bo tudi odslej dalje — kljub odločbi vrhovnega sodišča — najbrž preteklo še precej časa, dokler bo odločba v celoti uveljavljena. Gre namreč za tehnične ovire, katerih bi se mogli posluževati nasprotniki sožitja med narodi na Koroškem in Gradiščanskem, ki bi mogli zavlačevati izvajanje odločbe ali pa celo preprečiti njeno izvršitev. Pri tem pa moramo poudariti zadovoljivo dejstvo, da je bila doslej odločba sprejeta v glavnem brez večjega razburjenja. Glasilo šovinističnih elementov *«Kleine Zeitung»* piše sicer, da grozi obmejnim področjem denacionalizacija, češ da bodo prebivalci povsod prisiljeni govoriti le po slovensko. Seveda ima to razburjenje svoj razlog drugje.

Socialistični «Neue Zeit», ki je objavil vest o odločbi vrhovnega sodišča, piše v svojem komentarju, da bi bilo treba določiti, v katerih okrajih naj velja izvajanje člena 7 državne pogodbe. Toda ze pred uvedbo šolske reforme v oktobru leta 1945 je bilo to področje že določeno in zaradi tega potreba po reviziji resnično ni pereča, kajti možno je, da bi utegnila resno prikrajšati pravice manjšin, če bi bila izvedena ozkosrčno in šovinistično.

Zanimivo je tudi, da je odločbo vrhovnega sodišča povzročila tožba nekega gradiščanskega Hrvata, ki je tožil upravo veleposestev grofa Esterhazyja. Uprava je namreč gradiščanskemu Hrvatu odpovedala stanovanje. Izid tožbe same seveda ni važen. Važno je predvsem dejstvo, da je bil dosežen pomemben uspeh glede potrditve pravic, ki jih dajeta jugoslovanskim manjšinam v Avstriji avstrijska ustava in sedmi člen državne pogodbe.

Kljub tehničnim oviram pa bo z nekaj dobre volje prav gotovo lahko izučiti zadostno število uradnikov v znanju slovenščine in hrvaščine kot je bilo pred leti bolj ali manj zadovoljivo rešeno vprašanje šolnikov za dvojezične šole.

Prvo zasedanje poljskega parlamenta

Zawadski predsednik državnega sveta

Cyrankiewicz zopet dobil mandat za sestavo vlade

VARSAVA, 20. — Danes se je začelo prvo zasedanje novega poljskega parlamenta. V zbornici so bili navzoči poslanci brez stranke, ki so zasedli klopi na desni, potem katoliški poslanci, nato poslanci kmečke in demokratske stranke v klopeh sredine ter poslanci enotne delavske stranke v klopeh na levi. Natrpane pa so bile tribune diplomatskega zbora, občinstva in tiska.

Na predlog vseh treh strank je bil izvoljen za predsednika poslanec kmečke stranke Czeslaw Wycech, podpredsednika pa sta Kliszko in Jodlowski, poslanca delavske in demokratske stranke. Predstavniki strank so se tudi dogovorili o kandidaturah za prezidij državnega sveta, zlasti pa o kandidaturi Zawadskega za predsednika prezidija, kar je toliko kot za državnega poglavarja.

Na zasedanju je po tradiciji predsednik vlade Cyrankiewicz podal ostavko vlade. Na predlog Gomulke je bil takoj zopet izvoljen Cyrankiewicz za predsednika, ki bo sestavil novo vlado. Proti Cyrankiewiczu je bil en sam glas.

Potem je bil izvoljen novi državni svet, ki s svojimi 15 člani predstavlja predsedstvo republike. Za predsednika je bil izvoljen Zawadski. Prvi tajnik poljske partije Gomulka je član tega sveta, ki ga sestavlja 8 članov enotne delavske stranke, 6 kmečke in demokratske stranke in eden brez stranke. Podpredsedniki državnega sveta so Jerz Albrecht in Oslar Lange (del. stranka) in Stanislaw Kulczinski (dem. stranka), tajnik pa je Julian Horodecki (kmečka stranka), Jerzy Zawieyski (brez stranke), katoličan, se smatra za glasnika kardinala Wyszynskega.

Boleslaw Drobner, 74-letni poslanec, ki je predsedoval otvoritveni seji, je dejal, da novi parlament ne bo mogel več ostati nem, kot je bil do marca 1955. Dostavil je, da parlamentarne komisije odslej ne smejo biti več samo papirnati ustavni privesek nemega parlamenta.

Hruščev o možnosti umika čet ZDA in ZSSR

PARIZ, 20. — V intervjuju znanemu ameriškemu novinarju J. Alsopu je Hruščev med drugim izjavil v zvezi z «zaželeno možnostjo» umika ameriških in sovjetskih čet iz vseh tujih držav: «Ruske čete bi se mogle umakniti v ZSSR v skladu s sporazumi in pogodbami, ki so sedaj v veljavi. Evropske drzave pa bi morale s svoje strani umakniti čete iz ostalih evropskih držav. ZDA pa bi morale umakniti vse ameriške čete, ki so sedaj v Evropi in Aziji in odstraniti vse svoje vojaške baze v inozemstvu.» Hruščev je dodal, da ZSSR želi normalizirati svoje odnošaje z ZDA, kajti ZDA «so resnično velika država tako kakor ZSSR».

Umrl je Mališev «skrivnostni» bolnik

MOSKVA, 20. — Umrl je Vjačeslav Aleksandrovič Mališev, prvi podpredsednik gospodarske komisije ZSSR in eden voditeljev KP SZ. Mališev je bil tisti «skrivnostni» bolnik, h kateremu je bil nedavno poklican nemški zdravnik prof. Hans Schulten, specialist za krvne bolezni.

L. 1926 je Mališev, ki je bil iz učiteljske družine iz Syktyvkara s skrajnega severa evropske Rusije, vstopil v partijo in v letih 1929 do 1934 študiral na strojnem inštitutu v Moskvi. L. 1940 je bil podpredsednik sveta ljudskih komisarjev v ožji Stalinovi vladi. Potem je imel stalno mesto v vseh vladah kot tehnični izvedenec. Na splošno se je mislilo, da je njemu poverjena skrb za program sovjetske atomske proizvodnje.

KAIRO, 20. — V Kairu pa se je nocoj sestal ministrski svet pod predsedstvom Nasserja. Pred sejo se je Naser razgovarjal 20 minut z vojnim ministrom in vrhovnim poveljnikom oboroženih sil generalom Amerom.

Sestanek ZEZ

LONDON, 20. — V Londonu je bil danes sestanek stalnega odbora zahodnoevropske zveze. Razpravljali so o pripravi konference ministrov držav članic te zveze, t. j. Velike Britanije, Francije, Zahodne Nemčije, Italije, Belgije, Nizozemske in Luksemburga. Konferenca se bo začela 26. februarja v Londonu. Na njej bodo govorili o zmanjšanju števila britanskih čet v Zahodni Nemčiji od sedanjih 80 tisoč na 50 tisoč vojakov.

Britanska vlada je predložila parlamentu v odobritev proračun za prihodnjih štiri do pet mesecev, oziroma do izglasovanja celotnega proračuna za tekoče leto. Za omenjeno obdobje je določen 575 milijonov funtov šterlingov. Celotni britanski vojaški proračun v preteklem letu je znašal milijardo 500 milijonov šterlingov. Vendar je vlada izraziła odločenost, da letos to vsoto zmanjša. Iz predloga začasnega proračuna je mogoče sklepati, da namerava britanska vlada zmanjšati število kopenskih čet za 42 tisoč vojakov, v mornarici za 6500, v letalstvu pa za 14 tisoč.

Eisenhowerjeve izjave o negativnem stališču Izraela do OZN

ZDA bi podprle sankcije proti Izraelu če bi jih Združeni narodi predlagali?

Eisenhower je poudaril, da OZN nima druge izbire, nego izvajati pritisk na Izrael, da umakne svoje čete - Ben Gurion napoveduje javno izjavo

WASHINGTON, 21. — Predsednik Eisenhower je ob 3. zjutraj po srednjeevropskem času govoril po radiu in televiziji v zvezi s položajem na Srednjem vzhodu. Izjavil je, da Združeni narodi nimajo druge izbire, nego da izvajajo pritisk na Izrael, zato da ta umakne svoje čete s področja Gaze in Akabskega zaliva v skladu z resolucijami OZN.

Eisenhower je dejal, da dejstvo, da Združeni narodi niso mogli izvesti svojih resolucij glede Madžarske, ni noben vzrok, zaradi katerega bi morali negativno ravnanje Izraela ignorirati.

Eisenhower ni izrecno izjavil, ali bi ZDA podprle sankcije proti Izraelu, če bi jih Združeni narodi predlagali v primeru, da Izrael ne bi umaknil svojih čet iz Egipta. Vendar pa je izjavil, da ZDA in druge države «svobodnega sveta» «osvetljujejo z vsemi sredstvi, ki jih imajo na razpolago, slabo, ki ga povzroča sovjetsko ravnanje na Madžarskem. Bil bi žalosten dan tisti, ko bi morale ZDA čutiti, da morajo Izrael podvreči isti vrsti moralnega pritiska, ki ga uporablja Sovjetska zveza».

Predsednik je dalje izjavil, da je bilo dalje predlagano naj morebitna akcija OZN proti Izraelu ne bi smela biti prenaglo sklenjena, češ da je tudi Egipt v preteklosti kršil dogovor o premirju v Palestini in mednarodni zakon. Predsednik je dodal: «Te kršitve niso opravičilo za izraelsko oboroženo invazijo Egipta, katere učinke skušajo Združeni narodi odpraviti».

Eisenhower je dalje izjavil, da ni mogoče domnevati, da bo Egipt, če bo Izrael umaknil svoje čete z egiptovskega ozemlja, zabranil izraelskim ladjam uporabljanje Sueškega prekopa ali plovbo po Akabskem zalivu. Dejal je dalje: «Če bi na nesrečo Egipt zatem kršil dogovor o premirju ali druge mednarodne obveznosti, bi morali Združeni narodi zadevo odločno obravnavati.»

Predsednik je dodal, da izraelsko vztrajanje na zahtevi po jamstvih postavlja temeljno načelno vprašanje, in je pripomnil: «Ali je mogoče, da se državi, ki napade in zasede tuje ozemlje kljub neodobravanju Združenih narodov, dovoli, da postavlja pogoje za svoj umik? Če mi pristanemo, da oborožen napad lahko korektno uresniči namene napadalca, tedaj se bojim, da bi pomaknili kazalec na uri mednarodnega reda nazaj. Približujemo se trenutku, ko moramo priznati, da Združeni narodi niso sposobni vzpostaviti miru na tem področju, ali pa morajo Združeni narodi obnoviti s povečano odločnostjo svoje napore, da pripeljejo do pozitivnega izida vprašanje umika izraelskih čet.»

Predsednik je nato dejal, da gre tu za bodočnost Združenih narodov in za mir na Srednjem vzhodu.

WASHINGTON, 20. — Iz New Yorka pa javljajo, da je glavna skupščina OZN odložila na petek popoldne razpravo o umiku izraelskih čet iz Egipta. Jordanski delegat, predsednik afriško - azijske skupine, je po sestanku te skupine izjavil, da so člani skupine sprejeli ameriško zahtevo o ponovni odložitvi, «da se omogoči večja gibčnost akcije pri sedanjih poskusih izven OZN».

Izraelski finančni minister je nocoj v izraelskem parlamentu sporočil, da bo predsednik vlače Ben Gurion podal v prihodnjih 48 urah na javni seji izjavo o zahtevi za umik izraelskih čet s področja Gaze in Akabskega zaliva. Izjavo bo podal, ko se bo posvetoval z izraelskim poslanikom v Washingtonu, ki je odpotoval v Tel Aviv na posvetovanje.

Uradni predstavnik egiptovske vlade Abdel Kader Hatem pa je danes izjavil: «Rezultat stalnih naporov imperialističnih držav, ki podpirajo Izrael, da se še dalje postavlja proti Združenim narodom in krši resolucije, ki jih je odobrila OZN, bo v škodo svetovnega miru».

Hatem je izjavil, da vodi Izrael ekspanzionistično in imperialistično politiko ter da ima svoje čete na področju Gaze in Akabe, ker mu dajejo pogum imperialistične države. Dodal je dalje: «Preden prouči katere koli zahteve Izraela, mora glavna skupščina OZN zahtevati popolno in brezpogojen umik iz Gaze in Sarm El Sejka».

Kader Hatem je dalje izjavil, da je Izrael po letu 1948 večkrat odklonil izpolnitev sklepov OZN o repatriacijah palestinskih arabskih beguncev in o plačilu odškodnine tem beguncem.

Na konferenci, ki jo je imel danes predsednik Eisenhower v Beli hiši z republikanskimi in demokratičnimi voditelji kongresa in ki je trajal 2 uri in pol, ni bil sprejet noben sklep o stališču, ki ga bodo ZDA zavzele spričo morebitne naložitve sankcij proti Izraelu.

Po zaključku konference je voditelj republikanske manjšine senator Knowland izjavil, da so si predsednik ter predstavniki kongresa v celoti in odkrito izmenjali pogledе o položaju na Srednjem vzhodu, zlasti kar se tiče morebitnih sankcij proti Izraelu. Dodal je, da so voditelji kongresa ne samo poslušali poročilo državnega tajnika Dullesa, pač pa tudi izrekli svoje mnenje, ki se ni vedno strinjalo z mnenjem Dullesa.

Knowland je dalje izjavil, da so parlamentarci izrekli Eisenhowerju in Dullesu upanje, da bo rešitev, ki se bo predlagala v OZN, omogočila hkrati spoštovanje določb zadnje resolucije OZN in omogočila v interesu Izraela, da bo Akabski zaliv odprt za ladje vseh držav. Senator Knowland je tudi sporočil, da je na sestanku predlagal, naj ZDA zahtevajo sankcije proti vsem državam in ne samo proti Izraelu, v primeru, da se te države postavijo proti Združenim narodom. Predložil je načrt v štirih točkah:

1. Vse članice OZN morajo izpolnjevati določbe listine, vzdržati se napadov in spoštovati resolucije glavne skupščine. 2. V primeru, da država napadalka ne bi izpolnila resolucije OZN, bi ta država, najsi bo velika ali majhna, bila podvržena obsodbi drugih držav. Če bi kršitev trajala 30 dni, bi se proti njej uvedle gospodarske, diplomatske in moralne sankcije.

3. Skupščina OZN bi izjavila, da se morajo vse izraelske čete umakniti s področja Gaze in Akabe, in ta področja morajo zasesti in upravljati čete OZN, dokler ne bo določen umik teh čet z večino glasov članov skupščine, ali pa dokler ne bo sklenjena mirovna pogodba med Egiptom in Izraelom. 4. Združeni narodi bi morali določiti nevtralno področje ob Izraelskih mejah. Na tem področju bi sile OZN vršile policijsko akcijo, dokler ne bo Izrael sklenil mirovne pogodbe s sosednimi državami.

Senator Green (demokrat) ter predstavnika Joseph Martin (republikanec) in Sam Rayburn (demokrat) so potrdili, da vlada ni postavila nobenega jasnega predloga o stališču ZDA v izraelskem vprašanju ter da se ni predlagala nobena določena akcija v zvezi z bližnjo razpravo v OZN.

Senator Johnson (demokrat) je ponovil, da nasprotuje morebitnim sankcijam. «Ni tajnost za nikogar, da je položaj resen in da skrbi vse ameriške državljane», je dodal Johnson, «vendar pa upamo, da se bo našel način za rešitev tega vprašanja».

Na konferenci so bili navzoči tudi podpredsednik Nixon, državni tajnik Dulles in voditelj ameriške delegacije v OZN Cabot Lodge.

Neenotnost pri socialdemokratih glede zakona o agrarnih pogodbah

V izvršnem odboru stranke je Saragat potegnil večino za seboj - Komunisti za prenehanje splošne debate in za razpravo o posameznih členih pogodb

(Od našega dopisnika)

RIM, 20. — Trdovratni centrizem Saragata postaja ne samo vedno bolj očiten, temveč ga v novem dogajanju postavlja vedno bolj na desno, še bolj na desno od samih demokristjanskih sindikalistov in republikancev. Na ta način se seveda tudi v lastni stranki vedno bolj oddaljuje od ostalih voditeljev, ki pač ne morejo pristajati na to, da bi vedno služili demokristjanskim manevrom, kakor tudi ne morejo mirno gledati, da prevzema iniciativo za neko demokratično koncentracijo človek, ki stoji izven socialističnega gibanja, namreč republikanec La Malfa. Saragat bi pač rad na vsak način ohranil vladno koalicijo in mu zato prav nič ni do združitve s socialisti. Da bi to vprašanje kolikor mogoče zavlekel, ne bi hotel kongresa PSDI pred jesenjo, tako da bi pri volitvah prihodnje leto obe socialistični stranki še nastopili ločeno. Nasprotuje pa mu Matteotti in z njim mnogi drugi v stranki, ki so za to, da bi bil kongres v maju.

Toda prav danes zvečer je Matteotti doživel poraz v izvršnem odboru PSDI. Zagovarjal je namreč zahtevo po takojšnjih spremembah v vladnem kompromisu o agrarnih pogodbah. Toda Saragat in njegovi privrženci, ki so za odložitev parlamentarne debate, so bili v večini. Saragat je zagovarjal svoje stališče poudarjajoč večjo nujnost problemov iz zunanje politike, zlasti pogodbe za evropsko gospodarsko skupnost. Vztrajal je pri tem, da bo moral dati parlament prednost razpravi o teh pogodbah, odložiti pa bo moral vse tiste predmete, ki bi lahko povzročili krizo. O njih bi razpravo nadaljevali potem, ko bodo omenjene pogodbe podpisane še po parlamentarni ratifikaciji. Do tega je pa vsekakor še zelo daleč.

Ni znano, kaj bo reklo na vse to vodstvo socialdemokratske stranke. Ker bi pa v tem primeru še naprej ostal v veljavi sedanji zakon, ki je spolovinarjem bolj naklonjen, se liberalci že sedaj jezijo. Zaradi tega je prišlo danes do raznih sestankov: Malagodi se je sestal s Simoninijem in Martonijem, Fanfani pa s Pastorejem, ki namerava predložiti spreminjevalne predloge k vladnemu kompromisu o agrarnih pogodbah.

Jutri se bo sestala parlamentarna skupina PSDI in videli bomo, ali bo odobrila Saragatovo stališče.

V poslanski zbornici bo jutri ali pojutrišnjem komunist Alicata stavil predlog, da se splošna debata o agrarnih pogodbah konča in da se prične razprava o posameznih členih. Seveda pa ni rečeno, da ta predlog ne bo odvržen; govori se tudi, da bi lahko kdo postavil predlog, da se da prednost kakemu drugemu zakonskemu osnutku. Po predlogu Alicate bi moglo prej priti do razčiščenja, medtem ko je pa vladi do tega, da ne pride do krize vsaj do podpisa pogodb o skupnem tržišču in Evratomu. Podpis bo namreč v Rimu.

A. P.

Memo Benassi v agoniji

BOLOGNA, 21. — Kmalu po polnoči se je stanje Mema Benassija poslabšalo. Zdravniki menijo, da se umetnik že nahaja v agoniji.

Memo Benassi je včerajšnji dan lepo preživel.. Po kosilu je počival, ob 16. uri pa je vstal in bil dobre volje. Po nekaj vajah — zaradi po prvem napadu napol omrtvene noge se nahaja v bolnišnici «Rizzolija — se je vsedel v naslanjač in bral neko knjigo. Kmalu po 20. uri je položil glavo na naslonjalo in zaprl oči. Prav v tem položaju ga je zadela možganska kap. Zdravniki so takoj obvestili njegovega brata ter prijatelja Di Stefana, opernega pevca, ki je včeraj odpotoval v Rim.

Repatriacija madžarskih otrok iz Jugoslavije

BEOGRAD, 20. — Med zastopniki jugoslovanske in madžarske vlade so bila te dni pogajanja v prisotnosti zastopnika visokega komisarja OZN za begunce o repatriaciji madžarskih otrok, katerih starši so ostali na Madžarskem in so zahtevali vrnitev otrok. Pri rešitvi tega vprasanja bo jugoslovanska vlada ravnala v smislu načel Združenih narodov in bo upoštevala pri starejših mladoletnikih tudi njihovo voljo.

Avstrijsko premoženje v FLRJ

Zavrnjen protest avstrijske vlade

Vlada FLRJ je s posebnim sklepom izvršila določbo čl. 27 avstrijske državne pogodbe

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 20. — Državno tajništvo za zunanje zadeve je danes zavrnilo protestno noto avstrijske vlade proti sklepu zveznega izvršnega sveta, ki je pred enim mesecem na osnovi čl. 27 točke 2 avstrijske državne pogodbe likvidiral avstrijsko lastnino v Jugoslaviji. Protest avstrijske vlade je povzročil presenečenje v beograjskih uradnih krogih, ker je Jugoslavija ravnala v smislu določb omenjenega člena, ki ji daje pravico, da zapleni, zadrži in likvidira avstrijsko lastnino, pravice in interese Avstrije na jugoslovanskem ozemlju in nalaga avstrijski vladi, da izplača svojim državljanom last nikom tega premoženja odškodnino. Kljub tej jasni formulaciji je avstrijska vlada objavila včeraj poročilo, ki daje vtis, kot da se je bila Jugoslavija dolžna o tem vprašanju prej sporazumeti z avstrijsko vlado.

V Beogradu poudarjajo, da za likvidacijo avstrijske lastnine ni bil potreben noben sporazum z avstrijsko vlado, ker je bilo to vprašanje končno rešeno z avstrijsko državno pogodbo.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 10,6, najnižja 3,9, zračni tlak 1015,1, vlaga 71 odst., temperatura morja 8,2.
Vreme danes: Pretežno oblačno vreme, možnost padavin. Temperatura bo nekoliko padla.

Tržaški dnevnik

Danes, ČETRTEK, 21. februarja Maksimilijan, Cudomil
Sonce vzide ob 6.59 in zatone ob 17.40. Dolžina dneva 10.41. Luna vzide ob 1.01 in zatone ob 10.30.
Jutri, PETEK, 22. februarja Peter, Direka

Sindikalni predstavniki na razgovoru na županstvu

Poziv upravni komisiji ACEGAT za rešitev spora z uslužbenci

Na svojem zborovanju so uslužbenci poudarili, da bodo za dosego svojih upravičenih zahtev uporabili vsa dovoljena sredstva

Člani obeh sindikalnih tajništev uslužbencev Acegata so se včeraj sestali v prostorih tržaške občine s tržaškim županom. Na sestanku je bil prisoten tudi podžupan prof. Dulci, odbornik za občinska podjetja prof. Gridelli in dr. Pazzini. Med razgovori so sindikalni predstavniki ponovno orisali stališča sindikatov glede spora med uslužbenci in upravno komisijo Acegata. Značilno je bilo stališče podžupana prof. Dulcija, ki je poudaril, da ima upravna komisija Acegata vse možnosti, da odloča o spornih vprašanjih in to tako glede ureditve prejemkov kot normativnega položaja uslužbencev. Prof. Dulci je nato uradno sporočil članom obeh tajništev, da je občinski odbor sprejel zahtevo, da bi poslali upravni komisiji izrecno vabilo, naj skliče sindikalne predstavnike zato, da se spor reši. To zahtevo so izrazili sindikalni predstavniki na začetnem sestanku na tržaškem županstvu.

V tej zvezi bo tržaški župan poslal danes pismo upravni komisiji, s katerim ji bo sporočil stališče občinskega odbora in jo istočasno obvestil, da je odbor sprejel to stališče upoštevajoč gospodarski položaj mesta ter zato, da bi že prišlo do rešitve sindikalnega spora, ki lahko povzroči hude neprijetnosti prebivalcem mesta.

Odgovornost upravne komisije Acegata za ta spor je očitna, saj namerava upravna komisija kljub bistvenim spremembam v občinski upravi in kljub sklepu občinskega sveta voditi še nadalje enako politiko v preteklosti. Zaradi tega je težko predvidevati, kakšno stališče bo zavzela upravna komisija do sklepa občinskega odbora, odnosno če bo še nadalje zavlačevala rešitev spora z uslužbenci.

Včeraj popoldne so se sestali uslužbenci Acegata v svoji delavski menzi in razpravljali o sporu z upravo. Na sestanku sta govorila za sindikalni organizaciji Bortolotti in Bologna, ki sta sporočila delavcem izjave župana in prof. Dulcija na dopoldanskem sestanku na občini. Sindikalni predstavniki so nato delavce ponovno obvestili o vseh plateh spora in podčrtali, da nameravata sindikalni tajništvi nadaljevati z borbo na osnovi pooblastila, ki ga je izglasovalo vse osebje Acegata že na prejšnjih zasedanjih. Tudi včeraj so ponovno sprejeli sledečo navodila za sindikalno akcijo:

1. Sindikalni organizaciji bosta ponovno uporabili ona sredstva, ki jih omogoča sindikalna borba.

2. Sindikalni organizaciji bosta na osnovi pooblastila, ki jima ga daje referendum med uslužbenci Acegata, izvedli one sindikalne akcije, ki bodo potrebne, in to v tistem trenutku, ko bodo to imeli za najbolj primerno, da se uresničijo delavske zahteve.

Kot že rečeno, so delavci odobrili sklepe sindikalnih tajništev.

S tem zasedanjem prihaja vprašanje spora med uslužbenci Acegata in upravno komisijo ponovno na dnevni red in lahko pričakujemo ponovne protestne stavke, ki so že v preteklosti mnogo škodile podjetju in povzročile neugodnosti prebivalstvu. Pri tem je treba ponovno poudariti, da bo do takih posledic prišlo samo v primeru, če bi upravna komisija nadalje trmasto vztrajala na svojem stališču.

—«»—

Za enake prejemke v vseh obratih TS

Na sedežu Združenja industrijcev je bil včeraj sestanek med predstavniki delavcev in industrijcev, na katerem so razpravljali o zahtevah po izboljšanju lestve za izplačevanje akordnega dela in drugih prejemkov v šestih delavnicah Tovarne strojev Sv. Andreja. Na sestanku niso vprašanja rešili in se bodo pogajanja nadaljevala prihodnji torek.

Direkcija ČRDA je namreč vztrajala na stališču, da omenjenih šest delavnic ni vključenih neposredno v proizvodni ciklus Tovarne strojev Sv. Andreja in da zaradi tega delavcem pritičejo njžji prejemki. Obratno stališče zastopajo sindikalni predstavniki, ki so dokumentirano dokazali neposredno vključitev teh obratov in po pravici zahtevajo izplačevanje istih prejemkov kot v ostalih oddelkih.

Danes dopoldne bo prav tako na sedežu Združenja industrijcev sestanek, na katerem bodo razpravljali o zahtevah metalurških delavcev glede zdravju nevarnih del.

V ponedeljek pa bo ob 18. uri na sindikalnem sedežu v Ul. Zonta 2 na pobudo FIOM-CGIL sestanek vseh delavcev omenjenih šestih delavnic Tovarne strojev Sv. Andreja. Na tem sestanku bodo sindikalni predstavniki obrazložili nastali položaj in se bo tudi razpravljalo o nadaljevanju sindikalne akcije.

—«»—

Volitve v «Felszegy» bodo 28. februarja

Paritetna volilna komisija miljske ladjedelnice Felszegy je sklenila, da bodo volitve v novo notranjo komisijo podjetja 28. februarja. Število volivcev, ki bodo glasovali za nove člane komisije, bo letos nekoliko višje, kot je bilo lani. Izvolili bodo pet članov komisije, in sicer štiri člane delavci in enega uradniki. Do sedaj sta bila dva člana-delavca izvoljena iz vrst FIOM-CGIL in 2 delavca ter eden uradnik iz vrst CCdL.

—«»—

Ročni delavci DZ za svoje pravice

Od včeraj so stopili v sindikalno gibanje ročni delavci zaposleni pri tržaških Delavskih zadrugah. Delavci so sklep o akciji sprejeli na zborovanju, kjer so sindikalni zastopniki obrazložili položaj glede prehoda in določitve kategorij na osnovi dolžnosti, ki jih vsak izvršuje na svojem delovnem mestu. Pri tem delavci poudarjajo, da upravni svet samo zavlačuje rešitev tega vprašanja in da že leto dni preprečuje možnost kakršne koli rešitve.

Delavci se bodo ponovno sestali v soboto ob 17. uri.

—«»—

○ Od danes do ponedeljka dopoldne bodo zaprti za občinstvo prostori INADEL, ki jih bodo obnovili.

Sestanek komisije za pomorska vprašanja

Včeraj se je sestala na županstvu občinska komisija za pomorstvo, ki je razpravljala o predlogih za rešitev tržaškega pomorskega vprašanja, ki jih bodo predložili vladnim organom.

Kot smo že objavili tudi v našem listu, je komisija že sestavila načrt, ki vsebuje 6 točk in v katerem so navedene vse potrebe tržaškega pristanišča. O tem načrtu je že razpravljala tudi komisija načelnikov skupin. Pričakujejo, da bo tudi to vprašanje v najkrajšem času prišlo v javno obravnavo v občinskem svetu, ki mora dokončno potrditi vse predloge in načrte svojih komisij.

—«»—

Sestanka komisij pokrajinskega sveta

Včeraj sta se sestali dve komisiji tržaškega pokrajinskega sveta in to komisija, ki proučuje vprašanje tržaškega gospodarstva na splošno in pokrajinska komisija, ki se ukvarja z vprašanjem avtonomne deželne uprave. Na zasedanju prve komisije je imel obširno in izčrpno poročilo odbornik Delise. Na prvem prihodnjem sestanku te komisije bodo razpravljali o vprašanju proste cone. V komisiji o deželni upravi je govoril dr. Franzil.

Sestanek izvršnega odbora trgovinske zbornice

Dokumentacija o tržaških zahtevah bo v kratkem dokončno pripravljena

2. marca v Trstu sestanek predstavnikov trgovinskih zbornic iz Trsta, Gorice in Vidma

Včeraj se je sestal izvršni odbor tržaške trgovinske zbornice, kjer je predsednik prof. Luzzato Fegiz z zadovoljstvom ugotovil, da se ugodno razvijajo dela za dokumentacijo tržaških zahtev v okviru 4-letnega načrta Vanoni. Večina strokovnjakov, ki so bili pooblaščeni, da sodelujejo pri tej dokumentaciji, je namreč že poslala svoje prispevke, tako da se lahko pričakuje, da bo dokumentacija dokončno pripravljena v nekaj tednih.

V zvezi s proučevanji o deželni avtonomiji je predsednik zbornice sporočil, da se bodo delegacije trgovinskih zbornic iz Trsta, Vidma in Gorice ponovno sestale 2. marca v Trstu in nadaljevale z delom. Zainteresirane trgovinske zbornice sedaj proučujejo predvsem finančno plat in gospodarske olajšave v okviru nove deželne uprave. Zaenkrat se torej zbirajo podatki o položaju treh zainteresiranih pokrajin in o tem, kar so dosegli v drugih deželah s posebnim statutom. Ta material bo nedvomno pripomogel k lažji formulaciji statuta nove dežele. Zbornica upošteva, da ne gre samo za gospodarsko plat vprašanja, temveč tudi za politično in upravno, zaradi česar izraza prepričanje, da bo prišlo do jasnega stališča gospodarskih kategorij, ki jih zbornica zastopa glede vprašanja dežele v celoti.

Predsednik zbornice je nato obvestil izvršni odbor o svojem obisku in obisku drugih članov pokrajinske gospodarske konzulte pri trgovinski zbornici v Ljubljani in o zelo prisrčnem sprejemu. Odbor je izrazil namero, da bi proučili nove možnosti za razširitev izmenjave, katero predvidevajo sedaj veljavni italijanski sporazumi. Izvršni odbor zbornice je tudi z zadovoljstvom odobril številne sestanke, ki so bili v zadnjem času med uradnimi avstrijskimi predstavniki in predstavniki tržaškega gospodarstva.

Odbor je nato razpravljal o položaju v ladjedelnici sv. Roka, ki je zelo resen, saj je ladjedelnica skoro popolnoma brez dela. Odbor je odločil, da bo to vprašanje proučila industrijska sekcija pokrajinske gospodarske konzulte.

* * *

Trgovinska zbornica je prejela včeraj v dar od družine Segre portret dr. Guida Segre, ki je bil 12 let šef zbornice najprej kot izredni komisar in nato kot podpredsednik pokrajinskega sveta za gospodarstvo.

—«»—

Prometni nesreči

Med vožnjo s svojo vespo po cesti med Fernetiči in Repentabrom je 55-letni Vladimir Pirič iz Slivnega št. 35 včeraj okoli 22. ure nerodno padel, zaradi česar se je moral zateči s prvim avtomobilom, ki ga je srečal, v bolnišnico.

Ker so mu zdravniki ugotovili podplutbo na levi strani čela s številnimi praskami, rano na bradi in desnem zapestju, številne praske po obrazu ter verjetni zlom nosnih kosti, so ga pridržali na II. kirurškem oddelku, kjer so mnenja, da bi moral okrevati v 10 ali v najslabšem primeru v 20 dneh.

S prognozo okrevanja v 2 mesecih so včeraj zjutraj sprejeli na ortopedskem oddelku 64-letno Antonijo Fetter iz Ul. Giulia, ki je okoli 11. ure postala nedaleč od doma žrtev prometne nezgode. Ženska je namreč hotela prekoračiti cesto, a je s svojim negotovim korakom presenetila 35-letnega Alcida Vidalija z Vrdelske ceste, ki ni utegnil preprečiti trčenja in jo je podrl na tla. Pri tem si je ženska zlomila nogo in se udarila po drugih delih telesa.

—«»—

○ Danes bo ob 16. uri na sindikalnem sedežu v Ul. Zonta 2 zasedanje lokalne sekcije upokojencev Italijanske federacije upokojencev CGIL.

Premiera v Teatro Nuovo

Pirandello «Ampak ni resna stvar»

Pet let po prvem Pirandellovem gledališkem delu je nastala komedija «Ampak ni resna stvar». Toda Pirandello je začel pisati gledališka dela, ko je že bil izkušen literat. Ustvarjal je osebe, v katerih je utelesil tesnobne probleme svojega čustvovanja in mišljenja. Komedijo «Ampak ni resna stvar» preveva prisrčen humor, vendar pa v njej Pirandello na rahlo poudarja nekatere svoje teze, katerih nositelji so Gasparina, Memmo Speranza in Barranco.

Mladi Memmo Speranza, ki ima že dovolj pustolovščin, se hoče obvarovati pred nadaljnjimi zakonskimi nevarnostmi s tem, da se hoče poročiti s katerokoli žensko. Izbere Gasparino, lastnico skromnega penziona, v katerega zahaja tudi starejši gospod Barranco, ki kot vdovec tudi gleda za Gasparino. Memmo in Gasparina živita daleč drug od drugega in Barranco upa, da bo lahko napravil konec takemu stanju. Toda prav to povzroči, da se Memmo zares zaljubi v Gasparino in navidezni zakon se spremeni v pravega.

Pirandello slika z zelo rahlo ironijo malomeščansko družbo izza petdesetih let in pri tem kaže na nepričakovano spremenljivost osebe, n. pr. pri Gasparini, nadalje na življenje kot stalno in različno osebno ustvaritev, n. pr. pri Memmu; kdor se pa drži tega in nepremično, podleže, kot n. pr. Barranco.

Na včerajšnji premieri, ki jo je režijsko dobro pripravil Carlo Ludovici, je presenetljivo izstopila Marisa Mantovani, ki je bila zlasti v drugem dejanju prepričljiva. Giulio Bosetti kot Memmo Speranza je bil zelo podoben svojim drugim vlogam. Poseben aplavz si je zaslužil Cesco Ferro kot Barranco. Loris Gafforio se je izkazal v zadnjem dejanju kot na pol mrtvouden in že tudi omračen profesor Virgadamo. Tudi vsi ostali — Lino Savorani, Angela Lavagna, Ottorino Guerrini, Piero De Santis, Maria Grazia Spinazzi, Aurora Trampus, Mario Rossi in Omera Lazzari — so dostojno prispevali k uspehu.

rho

—«»—

Kap ga je zadela

Okoli 18. ure so pripeljali v mrtvašnico splošne bolnišnice truplo pokojnega 57-letnega Giuseppa Bobinija z Gornje Grete št. 469. Kakor so ugotovili barkovljanski karabinjerji, je bil Bobini zaposlen pri kopanju pod barkovljanskim mostom v Ul. Bovedo na račun podjetja Ostrovška, ko mu je nenadoma postalo slabo. Zdravnik, ki je prišel na mesto, možu ni mogel nič več pomagati, ker je izdihnil zaradi srčne kapi.

—«»—

Obvestilo lastnikom javnih lokalov

Županstvo opozarja lastnike javnih lokalov, ki nameravajo letos postaviti mize in stole na prostem pred svojimi lokali, da morajo do 28. t.m. predložiti zadevno prošnjo na kolkovanem papirju za 100 lir županstvu, V. oddelek, 1. sekcija, Ul. Rettori 2-II., soba št. 251. Prošnji je treba priložiti 120 lir v gotovini in lansko dovoljenje.

Včeraj pred okrajnim sodiščem

Dolinski župan krivično obsojen zaradi prijave župnika Štuheca

Sodišče ni hotelo zaslišati razbremenilnih prič - Obramba je poudarila, da motenja obreda ni bilo, ker je bil ta že končan

«Po tem hudem incidestu, ki so redki v katoliški in demokristjanski Italiji, ne bi hotel izgubljati časa s procesom proti županu, ker vem, da bodo oblasti vzpostavile red in pravico, kakor tame najbolje vedo.» Te besede najdemo zapisane v vlogi, s katero je dolinski župnik Franc Štuhec prijavil sodnim organom župana Dušana Lovriha, češ da je 24. oktobra lani motil verski pogrebni obred v dolinski cerkvi.

Tistega dne so namreč pokopavali Josipa Cuka, znanega dolgoletnega člana pevskega društva «Valentin Vodnik» in po verskem obredu je spregovoril župnik, ki je hotel pokojnika kot bivšega člana cerkvenega zbora pohvaliti kot poštenega katoličana in državljana. Toda čim je prenehal župnikov govor, se je oglasil župan Lovriha, ki se je tudi hotel pokloniti spominu pokojnika, pri čemer naj bi izrazil željo, da bi Cuku, ki je bil toliko let navdušen pevec, zapela oba zbora, to je cerkveni in društveni, kako žalostinko. Baje je župan ob tisti priliki opozoril, da je prav župnik vrgel Cuka iz cerkvenega zbora.

Ta župnikova prijava je šla od karabinjerjev na državno pravdništvo in dolinski župan je moral včeraj sedeti na zatožni klopi pod obtožbo kršitve člena 405 kazenskega zakonika, ker je s svojim govorom v cerkvi motil verski obred. Omeniti moramo, da je za te vrste prekrškov predvidena kazen do enega leta zapora, a Lovriho je sodišče ob koncu dolge razprave obsodilo le na en mesec zapora, kar je vsekakor krivična obsodba.

Med razpravo je bilo precej govora predvsem o pevskem zboru. V tem je namreč vzrok spora med županom in župnikom. Dolinski pevski zbor, ki se imenuje po Valentinu Vodniku, je pel do pred letom dni ne le na prosvetnih prireditvah, temveč tudi v cerkvi. Toda kakor je župnik Štuhec včeraj pojasnil, je škof s svojo okrožnico prepovedal, da bi «komunistični» pevci sodelovali pri verskih obredih. Če smemo verjeti župnikovi izjavi, se Štuhec ni dosti brigal za škofovo okrožnico in je dovoljeval, da so člani pevskega društva sodelovali tudi pri cerkvenem zboru in to, «da bi rešil, kar bi se rešiti dalo». Toda prišel je čas, ko je prišlo do preloma: župan trdi, da je župnik kriv za razdor v zboru, župnik pa meče krivdo na dva člana zbora «Valentin Vodnik». To naj bi bila Ignac Ota in Darko Lovriha, ki sta ga obvestila (on namreč govori o nekem ultimatumu), da če ne bo dovolil sodelovanja cerkvenih pevcev pri prosvetnem zboru, bi tudi onadva odstopila. Ker tega on ni dovolil, pevca nista več pela v cerkvi. Kakor vse kaže, ni niti pokojni Cuk več sodeloval pri cerkvenem zboru, pa čeprav je to obžaloval. Župnik je to potrdil, a je dodal, da ga je videl kak mesec pred smrtjo peti v cerkvi.

Poudariti moramo, da župan Lovriha v nadaljevanju razprave ni tajil, da bi spregovoril v počastitev pokojnika, vendar je izključil, da bi s svojim nastopom kakorkoli motil verske obrede, ki so bili že končani. Želel je namreč, ker je vedel, da je bila to želja samega Cuka, da bi mu oba zbora zapela na njegovi zadnji poti.

Župnik Štuhec je sodišču obrazložil, kar je že sicer obširno pismeno napravil, kako je prišlo do «incidenta». Po njegovem govoru ob koncu obreda je v njegovo presenečenje spregovoril župan. V svojem govoru, je župnik pojasnjeval sodniku, ni župan nikoli uporabil besede prosim, temveč vedno le «zahtevam» in «zahtevam». Zaradi tega naj bi županov govor vzbudil pri prisotnih preplah in razburjenje.

Da pa župan ni hotel motiti obreda, je prišlo na dan med zaslišavanjem prič in to obtežilnih. Redovnica Tereza Erjavec, ki je bila med pogrebnim obredom pri harmoniju na koru, je sicer slišala župnika, ni pa slišala župana «ker govora ni hotela slišati». Razumela je samo, da je župnik glasno rekel, da onajvečjemu ateistu ni dovoljeno govoriti v cerkvi».

Druga «obtežilna» priča je bila Ana Prašelj, ki bi morala spregovoriti o razburjenju, ki ga je povzročil županov govor. Kakšno je bilo to razburjenje pa ni znala obrazložiti: rekla je samo, da je ona živčna in da ji je tudi tedaj postalo slabo.

S tem procesom, ki ga je sprožil dolinski župnik, pa so najbolj užalostili pokojnikovo vdovo, ki je po pričevanju bridko zajokala ob spominu na moža in ker ni mogla več vzdržati v dvorani, se je majhna, črno oblečena ženica oddaljila po hodniku, kjer je še dolgo odmeval njen jok.

Vdova, tako je izjavila, ni slišala Lovrihovih besed, ker je bila predaleč. Ona je že popoldne poslala sina Borisa k županiku s prošnjo, da bi dovolil pevskemu zboru, da bi zapel pokojnemu možu žalostinko, kakor so to želeli nekateri pevci. Toda župnik ji je sporočil, da je že on vse uredil. «Bila sem žalostna zaradi dogodka,» je pripomnila ženska, «vendar če bi zapeli, bi mi ne bilo žal».

Nekdo je v cerkvi slišal, da je župnik med županovim govorom vprašal vdovo, če se strinja z Lovriho, kajti če bi to bilo res, bi on ne spremil pokojnika na pokopališče. Odv. Tiberini je hotel od župnika zvedeti, če to odgovarja resnici, vendar župnik ni niti potrdil niti zanikal. Dejal je samo, da tega sicer ni rekel, a da bi brez dvoma to storil. To je pač toliko kot priznanje. Sicer župnik ni znal niti pojasniti tožilcu, če je po kanonskem pravu prepovedano govoriti necerkveni osebi med kakim pogrebom.

Z zaslišavanjem karabinjerskega poročnika, ki je vodil preiskavo, se je praktično zaključila razprava proti Lovrihi, ne da bi sodnik zaslišal predlagane priče obrambe, ki so bile le tri. Z izgovorom, da je zadeva jasna, je sodnik dal besedo tožilcu, ki je predlagal obsodbo župana na 6 mesecev zapora.

Proti tožilčevim argumentom pa sta spregovorila najprej odv. Terpin in nato še odv. Tiberini. Prvi je izrazil začudenje, da sodnik ni hotel poslušati treh od številnih prič, ki bi jih lahko obramba predložila. Potem ko je odvetnik pojasnil delo pevskega zbora «V. V.», ki obstaja že desetletja, je dodal, da je logično, da bi združena zbora zapela, kakor je to želel dolinski župan, le liturgične in ne posvetne pesmi. Odvetnik je nato omenil, da so v župnikovi izjavi netočnosti in celo pravcate laži. Štuhec trdi, da je župan motil obred, a pri tem pozablja, da je bil ta že končan. Morebitni govori duhovnikov namreč ne spadajo k obredu in tudi niso predpisani. Razburjenje v cerkvi, če je sploh bilo, je nastalo ne zaradi županovega govora, temveč zaradi kričanja župnika. In zaradi tega dogodka se mora sedaj dolinski župan zagovarjati preč sodiščem ter je bil že za mesec dni razrešen dolžnosti. Proti temu pa so v Dolini zbrali v protest preko 1000 podpisov, kar za majhno občino ni malo. Lovriha ni torej z ničemer motil verskega obreda, še posebno, ker ni niti najmanj reagiral na župnikove besede namenjene cerkvenemu zboru, «pokažite temu velikemu ateistu, kako znate peti».

Podobne argumente je uporabil tudi odv. Tiberini, ki je s pravilnikom v rokah dokazal, da duhovnikovi govori in komemoracije pokojnikov nikakor ne spadajo med obrede, kakor je to na pr. dovoljeno in določeno pri porokah. Na podlagi tega je zagovornik zahteval, da Lovriho oprostijo.

Sodnik pa ni bil tega mnenja in je dolinskega župana obsodil na mesec dni zapora, pri čemer mu je tudi preklical pogojno kazen, na katero je bil maja 1954 obsojen na 1 mesec in 10 dni zapora zaradi povzročitve telesnih poškodb. Proti razsodbi je obramba že vložila priziv.

Sodnik Petris, tož. Filograna, zap. Scelzo, obramba odv. Terpin in Tiberini.

S sinočnje seje miljskega občinskega sveta

Z večino glasov odobren letošnji miljski proračun

Za proračun je poleg svetovalcev liste «Frausin» glasoval še republikanec, ostali pa so se vzdržali

V precej razburkanem ozračju je na svoji sinočnji seji miljski občinski svet zaključil razpravo o letošnjem občinskem proračunu. Kakor smo že ob začetku tega zasedanja poročali, je občinski socialdemokratski svetovalec Frausin po uvodnih besedah odbornika za finance kritiziral delovanje občinske uprave ter navajal neke številke v dokaz, da so življenjski stroški v Miljah večji kot v Trstu, pri čemer je poudaril, da je bila nepravilna gospodarska politika občinske uprave glede občinskih podjetij, pobiranja davkov itd.

Župan mu je že takrat obljubil, da bo izčrpno odgovoril na vse kritike ob zaključku razprave o občinskem proračunu. Zadeva pa je postala bolj napeta, ker je medtem socialdemokratski odbornik prof. Dulci obširno govoril o tej zadevi na seji tržaškega občinskega sveta in je socialdemokratski list «Giustizia» objavil o tem tudi daljši članek.

Župan Pacco je predvsem poudaril, da so trditve socialdemokratskih svetovalcev demagoške in da ni umestno primerjati Trsta z Miljami, ki so majhno mestece, imajo pa razne usluge kakor druga mesta. Glede pobiranja davkov je dejal, da je bilo oddano že pred leti na javni dražbi in da je nato prefektura podaljšala pogodbo, katere veljavnost bo zapadla šele leta 1963. Zaradi tega občina ne more misliti, da bi prevzela pobiranje davkov v svojo režijo, kar se ne bi niti izplačalo. Glede pomorske proge je dejal, da je ni treba obžalovati, ker je miljska občina zaradi večjega dotoka tujih gostov imela po uvedbi trolejbusne proge večje koristi. O nabavi vode čistilnici Aquila pa je dejal, da občinska uprava ni mogla zagotoviti temu podjetju dobave tako velike količine vode, kot jo je zahtevala. Najbolj pa je zameril socialdemokratskemu svetovalcu, češ da je v primerjavi o življenjskih stroških navedel netočne podatke. Ob zaključku pa je pripomnil, da glede novih namestitev v občinskih podjetjih in na županstvu ni bilo nobene diskriminacije in da le pičla polovica od teh pripada KP, kar da je razmuljivo, saj je več kot polovica prebivalstva glasovala za to stranko.

Takoj ko je župan končal svoj govor, se je oglasil k besedi socialdemokratski svetovalec Frausin in ostro polemiziral z županom in upravnim odborom. Predvsem je trdil, da je propadla njihova upravna politika, da se niso držali načela o komunalnih podjetjih itd. Te njegove trditve so še bolj razburile župana, ki ga je začel prekinjati in vabiti, naj pride s številkami na dan v potrditev svojih izjav. Svetovalec Frausin mu je očital, da ga prekinja in moti. Župan je vztrajal pri svojem in je Frausinu odvzel besedo, ker ni maral prenehati. Užaljeni svetovalec je v znak protesta takoj zapustil dvorano.

Socialdemokratski svetovalec Robba je izrazil svoje obžalovanje, da je prišlo do tako hudega incidenta in je očital županu, da ni dopustil njegovemu tovarišu, da bi končal svoj govor, nato pa je izjavil, da se bo vzdržal glasovanja o občinskem proračunu. Republikanski svetovalec Viezzoli je izjavil, da bo glasoval za proračun, toda z nekimi pripombami glede proračuna občinskega podjetja ACNA. Predstavnik demokristjanske skupine Visintini pa je dejal, da je zaskrbljen zaradi deficita in da se bo njegova skupina vzdržala glasovanja.

Tako so za letošnji občinski proračun, o katerem smo že podrobno pisali, glasovali vsi svetovalci liste «Frausin» in republikanski svetovalec Viezzoli, medtem ko so se demokristjani in socialdemokrat Robba vzdržali glasovanja.

—«»—

Poskus samomora

23-letna Italija Perentin je šele pred dnevi prišla iz Pirana v Trst, kjer ji je neka agencija preskrbela delo pri neki družini, a že včeraj je skušala izvršiti samomor. Dekle je predvčerajšnjim odšlo z doma, kamor se je vrnilo pozno zvečer. Včeraj zjutraj pa je stopila v kuhinjo, se pogrnila s plaščem in z blazinami ter nato odprla plin v upanju, da jo bo umoril. Toda Perentinovo so pravočasno našli in tako se bo morala nekaj dni zdraviti na opazovalnem oddelku. Vse kaže, da je hotela Perentinova izvršiti samomor iz ljubezenskih razlogov.

—«»—

○ V Trstu bo 30. marca na pobudo centra za gospodarski razvoj zasedanje sekcije nacionalnega odbora za produktivnost posvečeno proučevanju produktivnosti v livarnah.

Zaradi odlaganja smeti

Trebenci protestirajo

Iz Trebč so nam poslali v objavo daljšo resolucijo, ki jo je podpisalo 176 poglavarjev družin, kar pomeni, da se z njeno vsebino strinja vsa vas. Gre za protest proti odlaganju smeti v neposredni bližini vasi, kar povzroča vaščanom nemalo nevšečnosti.

Resolucija poudarja, da se iz jame, kamor odlagajo kamioni mestne čistoče smeti, širi neznosen smrad, ki okužuje velik del področja in odvrača izletnike na škodo domačih gostilničarjev. Odpadki predstavljajo nenehno nevarnost za okužbo po nalezljivih boleznih, žerjavica pa nevarnost požarov. Odkar so pričeli odlagati smeti, je v vasi nešteto muh, pojavile pa so se tudi podgane in miši. Zelo so prizadeti tudi otroci, ki to v stalni nevarnosti, da jih na ozkih vaških poteh ne povozi kakšen kamion, pa tudi zato, ker iz otroške nevednosti stikajo po smetišču in se tako izpostavljajo nevarnostim okužbe. Končno je vse ozračje nasičeno s prahom, ki se dviga s smetišča, kar škoduje zdravju domačega prebivalstva.

Resolucija ob koncu izraža upanje, da bodo oblasti upoštevale vse navedene nevarnosti in škodo, ki jo povzroča odlaganje smeti ter ukrenile vse potrebno, da se zopet vzpostavi normalno stanje.

K tej resoluciji bi pripomnili le to, da bi bil res že skrajni čas, da se vprašanje odlaganja smeti reši, in to ne samo v interesu Trebencev, ki so trenutno prizadeti, temveč v interesu vsega okoliškega prebivalstva, ki ima zaradi tega samo škodo, nevšečnosti in je vseskozi izpostavljeno nevarnostim okužbe.

—«»—

○ Bivši uslužbenci «Tržaške steklarne» so se sestali včeraj ob 18. uri na sindikalnem sedežu v Ul. Zonta št. 2 in so razpravljali o položaju nastalem v zvezi s sodnim postopkom.

Na osnovi podatkov prvih dvajset dni

Promet skozi Javna skladišča se bo v tekočem mesecu znižal

Predvidevajo, da bo promet prepeljanega blaga dosegel 210.000 ton, kar je za 1.000 ton manj kot lani

Podatki o predvidenem prometu Javnih skladišč v februarju niso najugodnejši, saj se na osnovi prometa prvih dvajset dni in napovedanih prihodov in odhodov predvideva, da bo promet v letošnjem februarju dosegel 210.000 ton, medtem ko je promet v istem mesecu preteklega leta znašal 211.095 ton. Še neugodnejši pa so ti podatki če upoštevamo strukturo prometa, saj bodo v letošnjem februarju pripeljali v pristanišče kar 140.000 ton železne rude, premoga in starega železa, medtem ko je v lanskem februarju promet tovrstnega blaga dosegel le 130.578 ton. Ponovno se je torej povečal promet z masovnim blagom, ki nudi pristaništu le malo zaslužka, istočasno pa se je znižal promet z vsemi ostalimi vrstami blaga.

Pri teh podatkih je treba poleg tega upoštevati, da vlada po vsem svetu izredno ugodna pomorska konjunktura in da se povsod izredno naglo dviga pomorski promet. Tako je na primer promet Hamburga v preteklem mesecu narastel za 3,4 odst. v primerjavi s stanjem v decembru 1956 in je dosegel 837.500 ton. Značilno je, da gre to povečanje prometa tako na račun masovnega blaga kot tudi na račun raznega blaga.

Nič slabše ni stanje v Bremnu, kjer je januarski promet dosegel 1.262.622 ton in bil za 75 tisoč ton večji kot v decembru 1956.

—«»—

Nezgode na delu

Zaradi izpaha gležnja desne noge z verjetnim zlomom, so včeraj nekaj minut po poldnevu pridržali na ortopedskem oddelku 47-letnega uradnika Oresta Merlaka iz Ul. Milano, ki je malo prej zdrsnil na stopnicah poštne palače. Če ne bo komplikacij, bo Merlak okreval v 20 ali 30 dneh.

Pol ure prej so sprejeli na okulističnem oddelku 16-letnega mizarskega vajenca Gianfranca Degonija iz otroškega naselja na Opčinah, ki so mu ugotovili krvavitev v levem očesu. Mladenič, ki bo verjetno ozdravel v 20 ali 30 dneh, je izjavil, da mu je poškodbo povzročila deska med delom v delavnici zavoda, kjer stanuje.

Popoldne pa so z isto prognozo pridržali na ortopedskem oddelku 36-letnega Armanda De Biasija iz Ul. Settefontane, ki je med razkladanjem apna z nekega tovornika na gradbišču v Ul. U. Foscolo nerodno zdrsnil in še nerodneje padel, pri čemer si je verjetno zlomil gleženj desne noge.

V resnem stanju so malo pred poldnem pripeljali v bolnišnico 39-letnega Saveria Zita iz Ul. degli Artisti, katerega so morali zaradi hudega udarca na glavi sprejeti ne nevrološkem oddelku. Mož ne govori. Bolničarji Rdečega križa, ki so ga spremili v bolnišnico, so izjavili, da je Zita med delom v trgovini v Ul. M. D'Azeglio nepričakovano postalo slabo. Zdravniki so si pridržali prognozo.

36-letni gostilničar Erminio Stenta iz Ul. Boccaccio pa je tudi postal žrtev svojega poklica: predvčerajšnjim zvečer je hotel namreč pomiriti nekatere odjemalce svoje gostilne, ki so se prepirali, a pri tem ga je eden izmed njih pahnil, zaradi česar je padel.

Včeraj, ko ni mogel več prenašati bolečin, se je zglasil v bolnišnici, kjer so mu ugotovili izpah komolca in desne roke. Po nudeni zdravniški pomoči so ga odslovili s priporočilom 10 do 20 dni počitka.

SNG za Tržaško ozemlje

V soboto 23. t.m. ob 20,30 in v nedeljo 24. t. m. ob 16.30 na Kontovelu
John Patrick
VROČA KRI

V soboto 23. t. m. ob 20.30 v Križu;
v nedeljo 24. t.m. ob 16.30 na Opčinah
Renato Lelli
NA NOČNIH POTEH

V ponedeljek 25. t. m. ob 20.30 v dvorani na stadionu «Prvi maj», Vrdelska cesta 7
III. gledališki ponedeljek

GLEDALIŠČA

VERDI
Danes ob 20.30 premiera Verdijeve opere «Othelo».

V SOBOTO 23. FEBR. ob 21. uri v dvorani stadiona «Prvi maj»
II. ples Glasbene Matice
Igra «Avsenikov kvintet» (gorenjski).
Vmes zabavni spored Jezka (Milčinski) in drugih.
Prodaja vstopnic in rezerviranje miz od danes 20. t. m. dalje v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 37338 in dve uri pred začetkom pri blagajni dvorane.
Dijaki z izkaznico dobijo vstopnice po znižani ceni.

V NEDELJO 24. FEBR. ob 18. uri v Avditoriju
Zabavni pustni popoldan
Sodelujejo: «Avsenikov kvintet», pevski duet Sonja Hočevar in Marija Ahačič z narodnimi pesmimi ter Frane Milčinski - Ježek in Pavle Kovič.
Vabila bodo na razpolago od četrtka dalje v Tržaški knjigarni v Ul. sv. Frančiška 20 ter v nedeljo v Ul. Roma 15-II. od 15. do 17.30.

RAZNA OBVESTILA

PLANINSKO-FOTOGRAFSKA RAZSTAVA
Pred fotografsko razstavo SPD planinskih in tržaških pokrajinskih motivov, pozivamo planinske fotoamaterje, člane SPDT ali simpatizerje, da pripravijo povečave izbranih slik v formatu 24x30 predložene na kartonu pod steklom. Sprejmejo se največ tri slike od udeleženca, najkasneje do 15. marca v Ulici Roma 15-I.

Sindikat slovenske šole vabi svoje članstvo na sestanek, ki bo danes 21. t. m. ob 18. uri na sedežu sindikata v Ul. F. Filzi 8-I. Na dnevnem redu bo poročilo in razgovor o tekočih zadevah.

LJUDSKA PROSVETA

Prosvetno društvo «Andrej Čok» na Opčinah obvešča, da posluje društvena knjižnica vsak ponedeljek in četrtek od 20.-21. ure.

—«»—

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 20. februarja 1957 se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo je 10 oseb, porok pa je bilo 6.

POROČILI SO SE: zidar Ottavio Pellegrini in gospodinja Nives Costovich, pleskar Remigio Portolan in šivilja Bruna Grison, tiskar Narciso Neri in gospodinja Adrianamaria Alzetta, zidar Albin Vuk in gospodinja Anna Hasza, mizar Giuseppe Ferluga in šivilja Liliana Carli, težak Dino Serli in gospodinja Vera Sabadin.

UMRLI SO: 60-letna Giovanna Favento vd. Lorenzi, 72-letna Beatrice Ruzzier, 65-letna Ivana Vardiančič por. Dell'Acqua, 84-letna Justina Kosovel vd. Tendella,

PRED DANAŠNJO PREMIERO

Verdi «OTELLO»

«Sreča je kakor čudež. Tak čudež pa sta Shakespeare in Verdi».
Ciril Debevec

Letošnja operna sezona v «Verdiju» se zaključuje z «Otellom», potem ko se je začela z «Aido», torej dvema operama, ki ju je Verdi napisal drugo za drugo, čeprav v presledku šestnajstih let. V teh letih je Verdi popustil v svojem odporu do wagnerjanstva. Od njega si je namreč prisvojil načelo orkestralnega slikanja dramatskih občutij, toda melodija je vendarle ostala pri njem glavni in mogočni izrazni činitelj. Na nastanek «Otella» je vplival tudi stik Verdija, ki je bil v tej dobi že star, z wagnerjansko usmerjenim libretistom in skladateljem Boitom. Prav Boito je v sodelovanju z Verdijem sestavil po Shakespearovem «Otellu» libreto, kakršnega bržkone zlepa kdaj kak skladatelj ni imel na razpolago. Tako je nastala opera, o kateri se pač ne motijo tisti, ki trde, da se v nobenem drugem primeru ni tako kongenialno združila drama z glasbo in da je tudi edino tragično glasbeno delo iz vse gledališke glasbe, ki lahko vzdrži primerjavo s shakespearskim prototipom.

Zgodbo o Otellu, črncu iz Benetk, so za Shakespearom uporabili še drugi tako za dramsko obdelavo kakor tudi za opero. Pred Verdijem je snov porabil že Rossini in njegova opera je bila uprizorjena že leta 1816. V njej je nekaj odlomkov, ki spadajo med najboljšo Rossinijevo muziko, vendar pa je v njej tudi toliko banalnega, da se delo ni moglo obdržati. Verdijevo delo pa je vse drugačnega kova, saj pomeni višek njegovega ustvarjanja. Glasbena karakterizacija čustev in ljudi je dosegla vrhunec in bogastvo, ki jima ni primere v operni literaturi. Vso zvrst čustev, vse globine človekovega duha in srca je izrazil Verdi v svoji genialni glasbeni govorici.

Verdi pa je v svoje delo položil tudi velikanske zahteve, ki ne dopuščajo uprizarjanja tega dela brez umetnikov, ki zares spadajo v poseben, višji razred. Otello sam je ena največjih dramskih tenorskih vlog in jo zmore le pevec velikega formata. Brez takega pevca je delo v naprej obsojeno na neuspeh. Jago in Desdemona pa se Otellu pridružujeta v veliko trojico, ki jo potem dopolnjuje in dobro podpira še nekaj nikakor ne nepomembnih vlog.

Prvič je prišel «Otello» na oder leta 1887, in sicer 5. februarja, tako da slavimo njegovo sedemdesetletnico. Za krstno predstavo je vladalo silno zanimanje, ki v milansko Scalo ni privedlo le meščanov iz lombardske prestolnice, temveč so se v njej zbrali ljudje, ki so govorili nele vsa italijanska narečja temveč tudi mnoge tuje jezike. Verdiju je bilo tedaj 74 let in pričakovanje začetka opere je bilo združeno tudi s pričakovanjem zivolasega avtorja, ki je potem, ko je že dosegel uspehe in svetovno slavo, toliko let molčal.

Prvi Otello je bil veliki Tamagno, glasbeno pa je krstno predstavo vodil Faccio. Že prvi akordi so na občinstvo silovito učinkovali. Potem so se začeli aplavzi trgati drug za drugim. Občinstvo je zahtevalo, da pride Verdi na oder. Končno je prišel; bil je ginjen. Tisti večer je bil gotovo eden najlepših v Scali.

* * *

Današnjo premiero v gledališču «Verdi» je pripravil dirigent Francesco Molinari Pradelli. Otella bo pel Carlo Guichandut, Desdemona bo Cesy Broggini, Jago pa Ugo Savarese. V važnejših vlogah bodo nastopili še Bruna Ronchini, Glauco Scarlini in Antonio Massaria.

rho

ZAKONSKI NAČRT LEVIČARSKIH POSLANCEV

ZA «UPRAVIČENE RAZLOGE» PRI ODPUŠČANJU DELAVCEV

V parlamentu že dolgo razpravljajo o agrarnih pogodbah, pri čemer se zelo pogostoma slišita besedi «upravičeni razlogi». Pred leti je namreč sedanji ministrski predsednik Segni, ki je bil tedaj minister za poljedelstvo, predložil nov zakonski načrt za agrarne pogodbe, v katerem je bilo določeno, da lahko agrarci dajo spolovinarjem, najemnikom in kolonom odpoved le, če imajo zato res upravičene razloge. Toda prišle so volitve, izvoljen je bil nov parlament in Segnijev zakonski načrt ni bil dokončno sprejet. Ker pa se je v teh letih gospodarska in seveda tudi politična desnica vedno bolj krepila, sta prihajala tudi vlada in parlament vedno bolj pod njen vpliv. Zato so liberalci, ki so vedno zagovarjali agrarce, postavili kot pogoj za ohranitev štiristranske koalicije v vladi, da se je treba odreči načelu upravičenih razlogov; minister za poljedelstvo Colombo pa je sestavil kompromisni zakonski načrt.

Ta zakonski načrt pa je naletel na nezadovoljstvo vsega italijanskega kmečkega prebivalstva ne glede na njegovo strankarsko pripadnost in že več mesecev smo priča močnemu protestnemu gibanju kolonov, najemnikov, spolovinarjev, poljedelskih delavcev itd., ki stavkajo, prirejajo zborovanja, zasedajo neobdelana zemljišča in odločno zahtevajo, da se v zakonski načrt o agrarnih pogodbah vnese načelo pravičnih razlogov. Pri tem ima glavno pobudo CGIL.

Sedaj pa so levičarski poslanci, ki so hkrati sindikalisti, predložili parlamentu zakonski načrt, po katerem naj bi se uvedlo načelo upravičenih razlogov tudi pri odpuščanju delavcev in uradnikov. CGIL je že dolgo časa pripravljala ta načrt, konkretno pa so razpravljali o njem na zadnjem zasedanju predstavnikov industrijskih delavcev v Turinu. Pri tem je CGIL predvsem spodbodlo dejstvo, da so delodajalci marsikje odpuščali delavce predvsem iz političnih razlogov ter s tem pritiskali nanje in jih izsiljevali. Seveda so prišli pri odpustih predvsem v poštev člani CGIL ali levičarskih strank. Najbolj ostro pa je prišlo to do izraza v podjetju FIAT, kjer se bližajo volitve notranje komisije in kjer so pred kratkim odpustili veliko število delavcev, ki so bili izbrani za kandidate, predlagatelje liste ali skrutinatorje. Glavni namen zakona bi torej bil zagotovitev stalne zaposlitve, toda to bi zajamčilo tudi spoštovanje sindikalnih in drugih svoboščin v tovarnah, saj ne bi mogli več izsiljevati delavcev in uradnikov z gronjami, da jih bodo odpustili.

Seveda ne bo lahko izbojevati načela upravičenega razloga pri odpustih delavcev in uradnikov, kajti delodajalci se sklicujejo na civilni zakonik, čeprav je v nasprotju z ustavnimi določbami, ki jih je narekovalo novo pojmovanje lastninske pravice. Člen 2118 civilnega zakona namreč pravi, da lahko vsaka izmed pogodbenih strank lahko prekliče delovno pogodbo, sklenjeno za nedoločen čas, če da odpoved v roku in na način, ki ga pripisujejo korporativne norme.

Levičarski poslanci in delavci se v svoji zahtevi opirajo predvsem na ustavo, ki zagotavlja nedotakljivost pravic državljanov in tudi določa, da zasebna gospodarska pobuda ne sme biti v škodo njihovi varnosti, svobodi in človečanski dostojnosti. Zato omenjeni zakonski načrt omejuje svoboščine delodajalcev v tovarnah, ki se često izrodijo v zlorabe. Zaradi tega naj bi se smatral kot upravičen razlog za odpust delavca samo primer, ko bi resno kršil obveznosti, ki izvirajo iz delovnega odnosa. Toda tudi v tem primeru naj bi delavcu izplačali odpravnino. Razen tega naj bi veljale kot upravičen razlog za odpust tudi neodložljive zahteve in potrebe v zvezi z delovanjem podjetja.

Jasno je, da bo zahtevalo sprejetje omenjenega zakonskega načrta dolgotrajne borbe, kajti delodajalci bodo trdili, da je načrt v nasprotju z zakonodajo in zato neizvedljiv. Če se tako odločno upirajo upravičenim razlogom v poljedelstvu, se bodo še toliko bolj upirali njihovi uvedbi v industriji, ker so bili odpusti zanje vtdno najmočnejše orodje pritiska na delavstvo. Toda delavci vedo, da so si morali vedno vse pridobitve iztrgati s hudimi borbami in se zato tudi ne bodo ustrašili. Pri tem pa jih bodo gotovo podprli tudi kmetje in vsi poljedelski delavci, katerim je industrijsko delavstvo že pokazalo svojo solidarnost za časa njihovih borb za zemljo in sedaj za uvedbo upravičenih razlogov v poljedelstvu

Slika nam kaže slavni Avsenikov gorenjski kvintet, ki žanje povsod, kamor pride, zelo velike uspehe. Avsenik sam skuda tudi razne polke, za katere se Nemci naravnost trgajo. V soboto in nedeljo bo ta kvintet med nami. Zato izkoristite vsi to izredno priložnost in pohitite na obe pustni prireditvi Glasbene Matice: v soboto 23. t. m. na plesno zabavo v dvorani na stadionu «Prvi maj» ter v nedeljo 24. t. m. ob 18. uri na zabavni pustni popoldan v Avditoriju.

Jetniki v ameriški ječi namesto poskusnih kuncev

Da bi odkrili cepivo proti raku, jim vbrizgavajo v podlahti klice te bolezni

Doslej so uporabljali za razne poskuse z vbrizgavanjem mikrobov morske prašičke ali poskusne kunce. Sedaj pa se poslužujejo tudi ljudi. Tako so lani v velikem ameriškem zaporu v Columbusu v državi Ohio vbrizgnili v roke 14 jetnikom bolezenske klice raka, letos 7. februarja pa so ponovili enak poskus s 53 jetniki.

V ječi v Columbusu je 4560 jetnikov, in sicer najbolj zloglasnih zločincev, ki so jih pripeljali sem iz vseh drugih ječ in zaporov, ker so jih smatrali za nepoboljšljive. Te jetnike so izročili ravnatelju jetnišnice Jamesu Aldisu, ker je znan po svojih poboljševalnih modernih in človečanskih sistemih. Če namreč njemu ne uspe poboljšati kriminalce, ne uspe več nikomur. In vendar so se med temi zaporniki, ki jih imajo za izmečke človeštva, našli številni ljudje, ki so pripravljeni žrtvovati življenje, da rešijo človeštvo pred eno izmed najhujših bolezni, za katero še ni pravega specifičnega zdravila.

Jetnikom so vbrizgnili v roke živeče celice, ki so jih vzeli ljudem, ki bolehajo za rakom. Dr. Chester Southam, ki je uslužben v slavnem inštitutu Sloan-Kettering, je izjavil, da se morajo za svoja zadnja raziskavanja zahvaliti samo pogumu teh ljudi. Ti poskusi namreč dokazujejo, da ima človeški organizem v sebi neko snov, ki se lahko učinkovito upira raku in ga v določenih primerih tudi premaga. Iz tega sklepajo, da bi lahko imunizirali naš organizem pred rakom, če bi ločili, analizirali in proizvajali to snov. Skratka, približujemo se odkritju cepiva proti raku. Vsekakor je zdravniška znanost še daleč od tega cilja, toda z žrtvijo jetnikov omenjene ječe so položili prvi temelj z iznajdbo cepiva.

Stvar se je začela s tem, da je glavni zdravnik jetnišnice dr. Richard H. Brooks v tedniku, ki ga tiskajo v ječi, objavil notico, v kateri je prosil za 25 prostovoljcev za poskus, ki bi utegnil povzročiti smrt tistih, ki bi se mu podvrgli. Omenil je še, da ne bi imeli od tega nobene materialne koristi. Na ta poziv se je priglasilo veliko število jetnikov. Omenjeni inštitut se je obrnil na jetnišnico v Columbusu zato, ker je težko najti svobodne državljane, ki bi bili pripravljeni žrtvovati življenje s tem, da bi si pustili vbrizgniti v roke celice raka. Razen tega pa imajo jetnike tudi vedno na razpolago, tako da jih lahko stalno nadzorujejo in vidijo učinke injekcij; bilo pa je tudi treba napraviti poskuse na ljudeh vseh starosti. Tako so zbrali mlade in starejše ljudi, zdrave in takšne ki so bolehali za drugimi boleznimi; jetnike iz družin, ki niso nikoli zbolele za rakom, in jetnike, ki so jim svojci umrli za to hudo boleznijo.

Seveda ne bodo dovedle te študije do takojšnjih rezultatov. Dr. Southam je dejal, da si bodo na podlagi teh izkušenj postavili neka vprašanja in ko bodo našli nanje odgovor, bodo lahko usmerili raziskovanje drugam. Dr. Doan z univerze v Ohiu pa je bolj jasno odgovoril. Dejal je: «Raku smo prizadejali prvi hud udarec, to je njegov prvi poraz».

Pri poslednjem poskusu so vbrizgnili jetnikom, ki so prevzeli vlogo poskusnih kuncev, v obe podlahti pol kubičnega centimetra kulture mikrobov raka.

Za zadnji poskus se je prijavilo prostovoljno 120 jetnikov, 53, ki so jih izbrali so večkrat jasno predočili, kakšne bi utegnile biti posledice njihovega dejanja. Jetniki so morali tudi podpisati izjavo, da ne bodo nič zahtevali, če zbolijo, ter da se tudi zavedajo, da ne bo njihovo dejanje nič vplivalo na komisijo, ki odloča o podelitvi začasne svobode jetnikom.

Ko so nekatere jetnike vprašali, zakaj toliko tvegajo, so odgovorili, da so storili to zaradi tega, ker so videli umirati svojce za to boleznijo, pri čemer so grozno trpeli. Neki jetnik je dejal, da njegovi otroci ne vedo, da je v ječi, ker so še majhni. Toda nekega dne bodo zvedeli, da je njihov oče, čeprav je bil zločinec, nekaj storil v korist človeštvu. Zanimivo pri tem je tudi to, da ne sprejemajo za poskuse tistih zločincev, ki so obsojeni na smrt. Vsekakor izbirajo vse po znanstvenih kriterijih. Med prostovoljci so tatovi, roparji, morilci, to je ljudje, ki so obsojeni na dosmrtno ječo, ali pa taki, ki pojdejo čez nekaj let na svobodo. Doslej ni še umrl nobeden izmed jetnikov, na katerih so napravili te poskuse. Ravnatelj zapora pa je dejal, da so postali vsi bolj dobri in veseli.

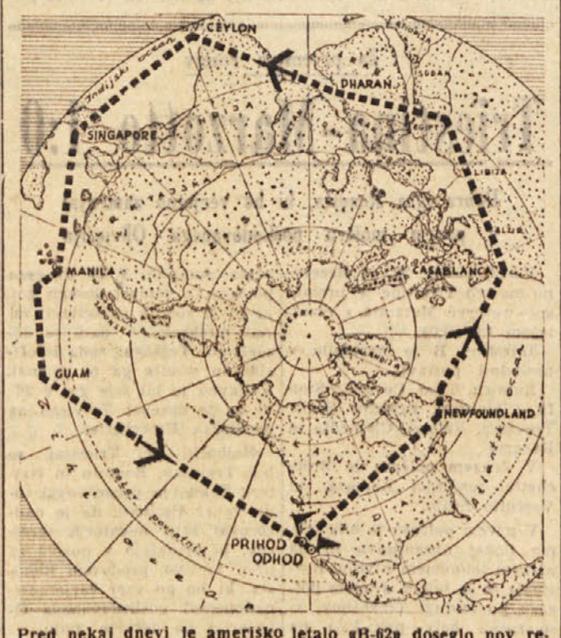

Pred nekaj dnevi je ameriško letalo «B-62» doseglo nov rekord: v 45 urah je preletelo 24.325 milj dolgo progo okrog sveta, brez pristanka — Na sliki je označena smer letala

PROCES MONTESI TRAJA ŽE MESEC DNI

Soočenje med Del Duco in Servellom

Z včerajšnjo 19. obravnavo se je zaključil prvi mesec procesa Montesi.

Po nekih zahtevah zagovornikov obtožencev, ki jih je sodišče zavrnilo, je nadaljevalo z zaslišavanjem Del Duce. Ta je ponovno potrdil, da mu je agent Servello povečal, da so Piccionija povabili na kvesturo, kamor je tudi nesel Wilmino obleko. Tu pa so ga po nalogu notranjega ministra Scelbe izpustili.

Sledila so vprašanja raznih odvetnikov, ki so skušali Del Duco zmesti, da bi dokazali neresnost njegovega pričevanja. Zato so ga tudi vprašali, na kakšni podlagi je mogel trditi, da je bil leta 1950 Hitler še živ ter da je nosil dolgo brado in lase, ker ga niso hoteli briti. Toda javni tožilec se je tem vprašanjem upri.

Potem je prišel na vrsto policijski agent Francesco Servello. Vse njegove izjave so nejasne in skoraj vsakikrat je na vprašanja odgovoril, da se ničesar ne spominja. Tako niti ne ve, kdaj se je z Del Duco seznanil. Servello pravi, da je vse, kar je izjavil Del Duca glede Montesijeve v zvezi z njim, izmišljeno. Res je le, da je Del Duca mnogo govoril o tem. Ko pa ga je vprašal, kaj o stvari misli, mu je dejal: «Kaj hočete, da bi mislil? Sem preneznaten človek; kdor ima stvar v rokah, ima mnogo več soli v glavi od naju.»

Ker je Servello ves čas trdil, da nič ne ve, češ da je bil vedno zaposlen le v skladišču, je začelo občinstvo protestirati.

Na vrsto je prišlo nato soočenje med Servellom in Del Duco, pri čemer pa sta trdila vsak svoje. Tako je na primer Del Duca dejal: «Ti Servello si mi rekel, da se je preiskava končala po 48 urah z odkritjem človeka, ki je bil odgovoren za smrt dekleta.»

Servello: «To ni prav nič res. Ti si norček.»

Del Duca: «To še ni dovolj; ti si mi dejal, da je morilec sin ministra Piccionija ter da je Piccionijev sin prinesel na kvesturo Wilmino obleko, ki so jo sežgali.

Servello: «o je laž, gola laž.»

Soočenje se je ves čas nadaljevalo v tem slogu in ni nič doprineslo k razčiščenju raznih vprašanj v tem procesu. Servello je tudi odločno zanikal, da bi dejal, da je policija ugotovila, da je Montesijevo zadela strelna kap ravno v trenutku, ko so jo posiljevali, ter da so uničili njena oblačila sporazumno z njenimi starši. Policijski agent je potem še ponovno poudarjal, da je le navaden skladiščnik.

Del Duca je tudi dejal, da ga je Servello ob neki priložnosti prosil, naj o vsem, kar mu je povedal, molči, kajti sicer bi ga spravil ob službo. Pri tem mu je omenil, da ima ženo in otroke. Seveda je Servello tudi to odločno zanikal.

Odvetniki so pogostoma prekinjali dvogovor med pričama, tako da jih je moral predsednik opomniti. Tudi med občinstvom je nastajalo ozračje razgreto. Zato je odvetnik Carnelutti pozval predsednika, naj ukaže občinstvu, naj molči. Predsednik mu je odgovoril, da se je občinstvo pač učilo pri odvetnikih. Carnelutti je zaradi tega ostro protestiral in občinstvo je začelo kričati. Tedaj je moral predsednik ukazati policiji, naj izprazni dvorano.

Žena - otrok - dom - gospodinjstvo - moda

POSLEDICA MATERIALNEGA IN MORALNEGA SIROMAŠTVA

V desetih letih v Zapadni Nemčiji 68.000 otrok okupacijskih vojakov

Doslej se je le malo vedelo o število nezakonskih otrok, ki so jih rodila nemška dekleta, ki so se po zadnji vojni zapletla v razmerja z okupacijskimi vojaki v Zapadni Nemčiji. Tako tudi ni bilo mogoče nič točnega ugotoviti, kakšna je bila usoda teh otrok, žrtev povojnega časa. Do 5. maja 1955 leta namreč matere teh številnih nezakonskih otrok niso imele nikakršne pravice, da bi zahtevale od očetov kakšno pomoč za vzdrževanje svojih malčkov in so šele danes dosegle, da vojaka lahko zatožijo oblastem, toda tudi to samo v primeru, če je dotični nastanjen na teritoriju nemške zvezne republike. Če pa je odsoten in oblasti ugotovijo, da dekle ne more preživljati otroka, potem zanj poskrbi socialno skrbstvo.

V dobi desetih povojnih letih in sicer od leta 1945 pa do 1955 se je v Zapadni Nemčiji rodilo 68.000 otrok tujih vojakov, večina ameriških, ki so tudi najbolj številni v okupirani Nemčiji. Od 68.000 nezakonskih otrok je torej približno 75 odst. do 80 odst. ameriškega porekla.

Največje število nezakonskih otrok, ki jih v Nemčiji imenujejo «okupacijski otroci» se je rodilo v prvih povojnih letih, v letih najhujšega materialnega in moralnega siromaštva: leta 1946 se je rodilo 21.000 takih otrok, 1954 pa samo 7.000. Med njimi je le 4.800 mulatov, za katere pa skrbe oblasti v isti meri, kakar za bele otroke.

Za večino «okupacijskih otrok» to je tričetrt od skupnega števila skrbe same matere, 13 odst. jih stanuje pri bližnjih sorodnikih, samo 14 odst. teh otrok je v zavodih ali pri družinah, ki so jih posvojile. Vendar pa te številke ne veljajo za mulate, od katerih jih samo 65 odst. živi pri materah, 25 odst. pa v zavodih in pri tujih družinah.

Ugotovili so tudi, da se je malokatera nezakonska mati odrekla svojemu otroku, medtem ko pa je število vojakov, ki so priznali, da so očetje izredno majhno to je komaj 6 odst., kar da misliti, da se civilizirana vojska ni v Nemčiji pokazala na najbolj dostojni višini. Mnogo se je zabavala na račun lačnih in raztrganih deklet, toda le dotlej, dokler se ni rodil otrok, ki bo ko odraste zaman iskal očeta iz novega sveta.

—«»—

Marca v Ljubljani sejem mode in usnjarstva

Marca se bo v Ljubljani začel 11. sejem mode in usnjarstva. Na njem bodo razen raznih vzorcev usnja ter pomladanskih in letnih tkanin z najrazličnejšimi vzorci, barvami in kvalitetami prikazali zlasti končne tekstilne in usnjene izdelke.

Težišče sejma bo namreč v revijskem prikazovanju sodobnega načina oblačenja. Tako bodo v sejemskem času v Ljubljani vsak dan najmanj štiri revije oblačenja. Poleg tega pa bo vsak dan izvršeno na sejmu množično anketiranje obiskovalcev, tako, da bodo proizvajalci sodobne konfekcije dobili lahko jasno sliko o željah, okusu in potrebah potrošnikov. Posebna žirija bo izvršila strokovno ocenjevanje razstavljenih modelov. Hkrati pa bodo dvakrat dnevno v veliki unionski dvorani elitne modne revije, na katerih bodo sodelovali tudi tuji modni saloni. Tu si bodo lahko vsi, ki jih zanimajo vrhunske modne novitete, ogledali marsikaj novega in zanimivega ter končno povedali tudi svoje mnenje.

ZA DOBRO HOJO

Kakšne pete bomo nosile

Za čevlje s peto visoko od 5 do 7 cm se lahko odločite le: če ste sicer visoki, vendar pa imate zelo usločeno stopalo, če želite kazati višjo postavo, nato kadar nosite klobuk in če ste kratkega života in dolgih nog.

Za čevlje se peto, ki ni višja od 2. do 5. cm pa se odločite: če imate ploščata stopala, če imate pokvarjeno hrbtenico, če ste podvrženi emikranji, če se zelo hitro utrudite, če pričakujete dete, če imate zaposlitev, zaradi katere ste ves dan na nogah, če ste precej okrogli in kadar ne nosite klobuka.

Poleg tega ne pozabite, da je potrebno za dobro hojo z visokimi petami imeti zdrave noge, torej brez vsakršnih žuljev in kurjih očes, ki se po najnovejši iznajdbi najbolje ozdravijo z radioterapijo.

Pazimo na svojo pričesko

Da se je moda odločila za dalšje frizure nam je znano, o stotih udarcih s krtačo smo tudi že brale, toda vseeno še večkrat ugibamo o lepih pričeskah in laseh, katerih lepota prihaja vedno bolj do izraza prav pri modernih — dolgih frizurah. Le-te nujno zahtevajo veliko nege in potrpljenja. Le kje je njihova tajna? Lepi negovani lasje so v ponos vsaki ženi. Modni poročevalec je nekoč takole zapisal: «Zenska brez lepih las je kakor travnik brez cvetlic, prstan brez dragulja, dan brez sonca, noč brez zvezd». Priznati mu moramo, da je popolnoma pogodil.

Sto udarcev z mehko krtačo. Da, toda ne samo sto, marveč dve sto na dan. Sto zjutraj in sto zvečer. Po jutranjem ščetkanju las, masirajte lasišče s konci prstov, ki ste jih namočile v olivnem olju. To opravljajte s potrpljenjem in resnostjo, kajti drugače uspeh ne bo viden. — Ščetka pa mora biti mehka, ne običajna, trda naylon krtača, ki jo lahko uporabljate samo za uravnavanje frizure. Najboljša je ščetinasta krtača, ki ni preveč trda in ne draži kože. Paziti morate, da je krtača vedno čista in jo v ta namen redno čistite. Kaj kmalu se na njej naberejo lasje, ki jih je težko odstraniti. Če pa si pomagate z glavnikom, boste to takaj opravile. Krtačo počesite z redkim glavnikom in tako se boste iznebile las, ki so se prej trdovratno oprijemali ščetke.

Prhljaj je zelo nadležen in se ga je težko iznebiti. Nasvet o tem smo vam že podali v naši rubriki.

Če se vam lasje lomijo si pomagajte s shamponom, ki ga boste same pripravile. Vzemite štiri jajca in ločite beljake od rumenjakov. Rumenjake stepajte in jim dodajte dobro žlico ruma. Vse skupaj dobro spojite. Z mešanico, ki jo tako dobite nalahno namažite lasišče in pustite to na njem 10—15 minut. Nato izperite s toplo vodo, zadnji mlačni vodi pa dodajte žlico kisa. Lase osušite s toplo frotirko.

Če pa želite, da bi postali vaši lasje svetlejši se poslužite naslednjega nasveta:

Zavrite v dveh litrih vode 350 g dobrih kamilic, to precedite in s tem umijte glavo vsaj dvakrat na mesec.

Za vse pa, ki si žele temnejših las je primeren ta-le recept:

Pripravite pol litra destilirane vode, 60 g čaja, 22 g orehovih listov ter 30 g zmečkanih zelenih orehovih lupin. Vse skupaj naj vre, dokler ne dobite polovico prvotne vsebine.

Ta sredstva, ki jih boste same pripravile vas ne bodo stala veliko, kar pa je najvažnejše — ne pokvarijo las. Prav v teh preprostih nasvetih je tajna lepih pričesk, pri katerih ne igrajo najvidnejše vloge kodri, pač pa zdravi lasje naravnega sijaja.

SILVIJA

Obleka za pomlad z linijo Impero, ki pa je — kljub temu, da je za vse ženske zelo privlačna — primerna le za vitke postave

NEDELJSKO PECIVO

Dobri pustni krofi

60 dkg moke, 4 dkg kvasa, žlička sladkorja, 3 žlice mleka, 2 žlici moke; 7 dkg surovega masla, 3 rumenjaki, 1 in pol žlice sladkorja, tri osminke litra mleka, limonina lupina, po želji žlica ruma, 3 žlice sladke smetane, ščep soli, marelična marmelada, mast za cvrenje, sladkor za posipanje.

Smetano, mleko, rumenjake, sladkor, sol in dišave stepamo nad soparo, da se vse primerno segreje, nakar vlijemo v presejano, pogreto moko ter dodamo vzhajan kvas. Zmešamo in močno stepamo. Čez nekaj časa dodamo še raztopljeno maslo in stepamo tako dolgo, da se tesno loči od kuhalnice. Nato ga oprašimo spodaj, ob straneh in povrhu z moko, pokrijemo s pogretim prtom in postavimo na toplo, da vzide. Vzhajano testo denemo na pogreto in z moko potreseno desko, ga razvaljamo na pol cm debeline in izrežemo z obodom kroge. Na sredino vsakega damo malo segrete marmelade, ga pokrijemo z drugim krogom (nepomokana stran naj bo znotraj) rahlo stisnemo, da se testo sprime, nakar ga ponovno zrežemo z nekoliko manjšim obodcem. Krofe polagamo na pomokan pri dva prsta narazen, jih sproti pokrivamo in pustimo še enkrat vzhajati. Ostalo testo zopet razvaljamo in zrežemo tako, kakor prejšnje.

Medtem denemo v kozico za 2 in pol prsta visoko masti in jo razbelimo. Vanjo položimo vzhajane krofe z gornjo stranjo navzdol. Sprva jih ocvremo počasi pokrite, nakar jih obrnemo in jih počasi odkrite ocvremo še na drugi strani. Paziti moramo, da se dobro prepečejo. Ocvrte krofe zložimo v posodo, pregrnjeno s papirjem, najbolje s pivnikom, da se mast odcedi. Pred serviranjem jih potresemo še z vanilijevim sladkorjem.

—«»—

Kako paniramo

Paniramo meso, zelenjavo in sadje, preden ga ocvremo. To napravimo tako, da pripravljeni kos mesa, sadne ali zelenjavne gmote povaljamo najprej v moki, nato v raztepenem jajcu in nazadnje še v drobtinah. Lahko paniramo tudi samo v testu. Če paniramo zrezke, morajo biti potolčeni in soljeni, ob robovih pa morajo imeti prerezane kožice, da se ne vihajo.

Jajca moramo za paniranje dobro razžvrkljati. Če nimamo dovolj jajc ali če z njimi varčujemo, jim dodamo še nekaj beljakov (ostankov) ali jim prilijemo malo mleka ali olja. Vode ne dodajamo. Drobtinice naj bodo bele in presejane. Panirane kose zlagamo drugega poleg drugega, ne pa na kup. Ravno tako polagamo drugega poleg drugega že ocvrte kose, ki naj bodo do serviranja na toplem, vendar nepokriti, ker v sopari panirana skorjica odstopi. Prav tako odstopi skorjica, če paniranih kosov ne ocvremo takoj.

Namesto tako kakor je opisano zgoraj, paniramo tudi tako, da gmote mesa, zelenjave, gob ali sadja pomočimo v pivovo, vinsko ali mlečno testo. Pri pariškem paniranju živilo samo povaljamo v moki, nato še v raztepenih jajcih in ga ocvremo.

Garniranje

Garnirati se pravi obložiti na pr. meso ali mešan narezek z raznolično pripravljeno zelenjavo in dišavami, limoninimi rezinami, olivami itd. Zelo lepo krasi razne jedi nabrizgano umešano surovo maslo. Okrasimo ali garniramo torte in kreme s sadjem, jedrci, nabrizgana kremo, glazurami pa tudi s polivi.

Lepo garniranje je odvisno predvsem od našega okusa in iznajdljivosti. Marsikdaj naredimo s preprostimi sredstvi prav lepe okraske.

—«»—

Pomoč zaposlenim ženam v nemški zvezni republiki

V zvezni republiki Nemčiji obstaja zakon, ki priznava zaposleni ženi tako imenovani «hišni delovni dan».

Vsak mesec dobi zaposlena žena en prost dan, da lahko opravi večja domača dela. Ta prosti dan se ne sme vračunati v dopust. Zaradi tega pa žena tudi ni prikrajšana pri plačilu, ker je smisel zakona v tem, da prizanaša ženski delovni moči in vsaj nekoliko razbremeni ženo, ki je zaposlena in mora še doma opravljati gospodinjska dela.

Zakaj gospodinje manj jedo?

Nedavno je ameriško ministrstvo za kmetijstvo napravilo anketo kako se hranijo Američanke. Rezultati ankete so pokazali, da gospodinje ne skrbe dovolj za svojo prehrano in da je v neštetih primerih potrebno, da se njihova prehrana izboljša. Na osnovi statističnih podatkov je potrjeno, da so matere povprečnih ameriških družin najslabše hranjene. Najbolje so hranjeni otroci, nato moški in nato mladina v razvoju.

Na koncu te množične ankete je utemeljeno, da mnoge ženske jedo mnogo manj, kakor jim je potrebno. Vzrok ni v tem, da drže nesmiselne diete za shujšanje, ampak to, da na tek vpliva kuhanje, delo v gospodinjstvu, vstajanje od mize med kosilom, serviranje in pospravljanje z mize ter mnogo drugih opravkov, ki jih mora gospodinja opraviti vsak dan.

Kaj nam prinaša letošnje poletje?

Modne hiše napovedujejo kričave barve tkanin, polnih pisanih cvetov in raznovrstnih figur

Italijanske modne hiše so že pokazale svoje letošnje modele na modnih razstavah v Rimu in Florenci; toda čeprav med seboj konkurirajo, niso bile nikoli tako enotne kakor letos v prikazovanju linije, ki naj bi prevladala.

Ta nova italijanska linija se nam kaže v povsem preprosti luči; pas bo na starem mestu morda pri nekaterih malo niže in zrahljan, prsi bodo visoke in se blago nanje ne bo več tesno prilegalo, ramena bodo zaokrožena. Jasno, da bo taka modna linija zelo praktična, čeprav pri tem še ne smemo misliti, da bo siromašna; krasilo jo bo nič koliko malenkosti, ki si jih bodo omislile pridne šivilje. Toda vse bo zelo realno. Tako smo končno le prišli do tega, da so modne hiše začele upoštevati vlogo ženske v današnjem svetu in ji pripraviti obleko, ki jo delovna ženska lahko nosi ves dan, tudi zvečer.

Vendar pa bo enostavnost kroja nadoknadila poleg že omenjenih detajlov, ki jih je težko opisati, še raznolikost blaga, s katerim bomo posebno v poletnem času veselo presenečene. Vzorčasta blaga bodo prevladovala. Barve bodo tako raznolične, da bomo imele velikansko izbiro med onimi, ki nas spominjajo na zlato in srebro, kakor tudi na razne sadeže od jagodičja do mareličaste barve, da ne omenimo še barv številnih rož, kakor so gardenije, ciklame in še druge.

Rože bodo prevladovale tudi kot motiv na poletnih blagovih, nič manj pa ne bomo videli okoli sebe novih aritmetičnih figur in zamisli danes modernih slikarjev. Vsekakor nam poletje obeta velike novosti v barvi blaga in njegovih vzorcih, tako da bomo le težko izbrale!

Goriško-beneški dnevnik

V nedeljo v Gorici

Redni občni zbor Podpornega društva

V nedeljo dopoldne je bil redni letni občni zbor Podpornega društva na Goriškem. Udeležilo se ga je precejšnje število ljudi, ki so s svojo prisotnostjo hoteli dati poudarka socialni ustanovi, ki po načelu «ne ve levica, kaj dela desnica» skrbi za številne goriške Slovence, starejše in mlajše, ki si s skromnimi podporami lajšajo vsakodnevno življenje.

V letu 1956 se je društvo kot v prejšnjih letih trudilo, da bi čimbolj izpolnjevalo človekoljubni namen, zaradi katerega je bilo ustanovljeno pred desetimi leti. Društveni uspehi so bili zadovoljivi, kar potrjujejo tudi nekatere številke. Glavni odbor se je v preteklem letu sestal trikrat: 18. marca, 23. aprila in 16. decembra. Na teh sejah je pregledal delovanje upravnega odbora in mu dajal navodila za njegovo nadaljnje delo.

Upravni odbor, ki ga po društvenih pravilih sestavljajo predsednik, oba podpredsednika, tajnik, blagajnik ter odbornika, je prav tako imel tri seje. Ta odbor, ki ga drugače tudi imenujejo izvršni odbor, je reševal zadeve upravnega značaja ter prošnje za podelitev podpor.

Edini odsek društva, to je odsek za propagando in organizacijo, pa je pobiral članarino, pobiral prostovoljne prispevke in pridobival nove člane. V letu 1956 je bilo vpisanih 46 podpornih in 238 rednih članov.

Najmočnejše je mesto, kjer je 39 podpornih in 162 rednih članov, v Pevmi in Št. Mavru sta dva podporna in 26 rednih članov, v Štverjanu 1 in 19, v Podgori 2 in 27, v Standrežu 2 in 25, v Sovodnjah pa je samo 29 rednih članov.

Pri pobiranju članarine so sorazmerno pobrali največ prispevkov odbornik Premrou v Gorici, poverjenica Bregant v Podgori in poverjenik Lenardič v Pevmi. Na občnem zboru so se imenovanim izrecno zahvalili, obenem pa so pohvalili tudi vse tiste, ki so darovali društvu ob raznih prilikah prispevke.

V preteklem letu je smrtna kosa požela osem članov, ki so se jih udeleženci spomnili in počastili. Umrli so dr. Alfonz Serjun, Sikst Hrovatin, Pavna Figelj, Jožef Ferjančič, Ivan Bitežnik, Ema Sorč, Ivanka Čubej (vsi iz Gorice) in Ivan Erjavec iz Standreža.

Čeprav je bil denarni obtok društva precej skrčen, je društvo vendarle napravilo številnim osebam in zavodom veliko uslugo, ko jih je obdarovalo.

Vsakdo naj se zaveda, da društvo z nabranimi sredstvi podpira in nudi pomoč našim zavodom, učeči se mladini in siromašnim ljudem, ki pomoči potrebujejo zaradi revnih razmer. Ti ljudje se vsake še tako majhne vsote razveselijo. Zato se udeleženci občnega zbora Podpornega društva, predvsem pa njegovi voditelji toplo priporočajo vsem članom, da bi še nadalje ostali zvesti človekoljubnemu društvu s svojim sodelovanjem in podporo.

—«»—

Interpelacija liberalca na tržiškega župana

Ali bo tudi Tržič vključen v prosto cono?

Pred dnevi je zastopnik liberalne stranke v tržiškem občinskem svetu naslovil na župana interpelacijo, v kateri zahteva, naj tržiški občinski svet pojasni stališče tržiške občine do proste cone. Kot znano, pravi svetovalec Veronese, so v Gorici že storili potrebne korake za obnovitev proste cone, prav tako je tudi tržaška trgovinska zbornica predstavila predloge za vzpostavitev proste cone v Trstu. Kaj namerava storiti tržiška občina? Svetovalec se namreč sprašuje še, ali bo tržiška občina vendar le storila potrebne korake za vključitev Tržiča v prosto cono, ki bi segala od Milj pa do Soče.

Akademsko-srednješolski klub «Simon Gregorčič» v Gorici vljudno vabi na predavanje visokošolca Filiberta Benedetiča o velikem ruskem pesniku PUŠKINU, ki bo v petek 22. februarja ob 20.30 na sedežu društva v Ulici Ascoli štev. 1

Izlet v Planico bo z vlakom

Slovensko planinsko društvo v Gorici je sklenilo organizirati avtobusni izlet na ogled smučarskih skokov v Planico, ki bodo 10. marca. Ker pa številni prijavljenci nimajo na propustnici napisanega obmejnega bloka Fusine Laghi-Rateče in ker jim pristojne oblasti v tako kratkem času bloka ne morejo pripisati, je SPD sklenilo, da bo izlet organiziralo z vlakom, ki odpelje v nedeljo ob dveh ponoči z glavne postaje v Novi Gorici. Pozivamo ljubitelje smučarskih skokov, da se udeležijo zanimivega izleta v Gorenjski kot.

—«»—

Še vedno deževno vreme

Čeprav je bilo včeraj zjutraj po vrtovih in njivah precej slane, nebo jasno ter precej hladno, vendar se vreme ni izboljšalo in je okrog poldne začelo znova deževati. V tem zimskem času bi predvsem naši kmetje potrebovali hladnejše in suho vreme in ne dolgotrajno deževje. Zimo smo tako rekoč prestali brez mraza, če nas seveda ne bo, kakor lansko leto, zopet presenetil muhasti marec.

—«»—

IZ RONK

Na prihodnji občinski seji proračun za letošnje leto

Sinoči se je sestal občinski odbor iz Ronk, ki je dolgo razpravljal o občinskem proračunu za letošnje leto. Ronška občine ne bo imela velikih sprememb v proračunu vendar pa jo bodo letos izredno težila javna dela. O vseh teh problemih se bo pomenil kmalu občinski svet, ki bo moral izreči svoje mnenje o občinskem proračunu.

Kmetijski tečaj v Dreki

Pokrajinski kmetijski inšpektorat iz Vidma obvešča, da bo v kratkem pričel delovati v Dreki kmetijski tečaj, h kateremu so vabljeni mladinci iz občine. Na tečaju bodo poučevali predmete, ki so najbolj važni za poljedelstvo in živinorejo. Škoda, da tečaj ne bo v slovenskem jeziku, ki bi ga tečajniki prav gotovo bolje razumeli, posebno če vzamemo v obzir, da bodo poučevali stvari, o katerih v osnovni šoli niso bili poučeni.

Človekoljubno delovanje Zelenega križa

V lanskem letu opravili 6903 prevoze ponesrečencev

Z ambulanto prevozili 63.127 km po goriški pokrajini in v tujini - Potreba po včlanjenju podjetij, kjer se pripeti največje število nesreč

Obstoj in delovanje goriškega Zelenega križa je za prebivalstvo zelo važno, to nam jasno kažejo tudi številke iz poročila o delu te humane ustanove v preteklem letu 1956.

Ambulante goriškega Zelenega križa so v teku preteklega leta napravile 6.903 prevozov na 63.127 km domačih cest in tudi cest v ostalih pokrajinah ter celo v Jugoslaviji in Avstriji.

V samem mestu so klicali v preteklem letu na pomoč Zeleni križ kar 688-krat, pri čemer je ambulanta ustanove prevozila 2.970 km. V okolico pa so morali šoferji Zelenega križa na pomoč pri prometnih nesrečah ponesrečenim ljudem 184-krat in so tako napravili 2.970 kilometrov. Na sedež Zelenega križa in njegove podružnice v pokrajini je prišlo iskat prve pomoči 2.527 oseb. Nočni zdravnik je pregledal 304 bolnike v mestu in okolici. Kar 1359 članov Zelenega križa se je v preteklem letu poslužilo njegovega prevoza v bolnišnice.

Upravni odbor je ugotovil, da je Zeleni križ odhitel na pomoč v 45 odst. primerov v tovarne in podjetja, zato so prišli do sklepa, naj bi se podjetja in tovarne vključile v članstvo Zelenega križa. Določena je bila ne previsoka članarina, s katero bi si ustanova lahko pomagala izboljšati opremo, obenem pa bi podjetja za svoje ponesrečene uslužbence prav gotovo potrošila manj kot do sedaj.

Poleg tega namerava goriški Zeleni križ organizirati tudi večerni tečaj za mlade uslužbence in delavce včlanjenih podjetij, ki bi pod skrbnim vodstvom prejeli najosnovnejša navodila za hitro pomoč.

—«»—

IZ TRŽIŠKE CRDA

Lastnikom izročili «Barbaro»

V tržiški ladjedelnici so izročili lastniku družbi I.N.S.O.M. iz Rima 19.700-tonsko petrolejsko ladjo «Barbaro», ki so jo ladjedelniški delavci izgotovili junija lanskega leta. Petrolejska ladja je ena najmodernejših in je bila zgrajena v rekordnem času 17 mesecev. Lastniki ladje so se zelo pohvalno izrazili o delovnih sposobnostih uslužbencev in delavcev tržiške CRDA.

—«»—

Pogreb Giovanne Valentinuzzi

Predvčerajšnjim so v Gorici pokopali Giovanno Vouk poročeno Valentinuzzi, soprogo tajnika goriške zveze trgovcev, ki je umrla po kratki bolezni. Carlu Valentinuzziju, kakor tudi ostalim sorodnikom naše iskreno sožalje.

—«»—

2. marca planinski ples

Slovensko planinsko društvo v Gorici organizira tradicionalni planinski ples 2. marca letos.

—«»—

SMRTNA KOSA

Umrl je Jožko Jakil

V 58. letu starosti je v noči med torkom in sredo nenadoma umrl v Gorici bivši industrialec Jožko Jakil. Pokojnik je bil iz Rupe, kjer so živeli njegovi starši, lastniki tamkajšnje usnjarne. Med dvema vojnama je živel v Jugoslaviji, kjer je imel svojo industrijo, nato pa se je naselil s soprogo v Gorici. Pogreb pokojnega Jakila bo danes ob 16. uri izpred hiše žalosti na Trgu Ginnastica v Gorici na pokopališče v Rupo.

—«»—

SEJA OBCINSKEGA ODBORA

Sinoči se je sestal občinski upravni odbor; predsedoval je župan dr. Bernardis. Na dnevnem redu je bilo več točk upravnega značaja, o katerih bomo pisali obširneje v naši jutrišnji številki časnika.

—«»—

Rojstva, smrti in poroke

Rojstva: Chiara Tunini, Tiziana Zunin, Sergio Simionato, Pietro Colugnati, Maria Scubin, Fabio Pascotto, Mauro Russian, Gianfranco Delich, Patrizia Cristiani, Claudia Susmel in Massimo Vitali. Smrti: 66-letna učiteljica Giuseppina Furlani, 88-letna trgovka Giuliana Forcessin vd. Bonnes, 90-letna Erminia Stuzzi, 69-letna Maria Marega poročena Licinio, 48-letni čevljar Josip Fratnik, 65-letna Elvira Cumin vdova Sturnig, 62-letna Giovanna Pichiur por. Millotti, 24-letni zidar Agostino Raguzzi, 71-letni upokojenec Rodolfo Gugliatti, dva dni stara Maria Sgubin, 66-letni trgovec Angelo Padovan.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Soranzo, Korzo Verdi 17, tel. 28-79.

—«»—

— KINO —

CORSO. 17.00: «Ljubavni sen», igra pianist Liberace, v technicolorju.
VERDI. 17.00: «Mož, ki je vedel preveč» («L'uomo, che sapeva troppo»), vistavision in technicolor, J. Stewart, Doris Day.
VITTORIA. 17.00: «Sestra Letizia», panoramično platno Anna Magnani, E. Rossi Drago in Antonio Ciffariello; od 21. do 22. «Odnehas ali nadaljuješ».
CENTRALE. 17.00: «Un pizzico di follia», D. Key, v technicolorju; od 21. do 22. «Odnehaš ali nadaljuješ».
MODERNO. 17.00: «Il mostro di Via Margutta».

—«»—

Vozni red vlakov

ODHODI:

Proti Trstu: 0.15 (D), 6 (A), 6.57 (A), 7.40 (D), 8.11 (A), 8.40 (D), 10.54 (D), 14 (A), 15.48 (A), 16.57 (DD), 18.18 (A), 20 (A), 21.24 (D), 23.28 (D)**.

Proti Vidmu: 4.40 (DD)*, 5.22 (A), 6.39 (A), 7.57 (A), 9.06 (DD), 9.36 (D), 10.55 (A), 13.03 (D), 14.01 (A), 15.53 (A), 17.26 (D), 19.08 (A), 20.02 (D), 21.25 (A), 22.56 (A).

PRIHODI:

Iz Trsta: 5.19 (A), 6.35 (A), 7.53 (A), 9.04 (DD), 9.34 (D), 10.51 (A), 13.02 (D), 13.57 (A), 15.46 (A), 17.24 (A), 19.05 (A), 19.58 (A), 21.20 (A), 22.54 (A).

Iz Vidma: 0.14 (D), 4.22 (D)*, 5.58 (A), 6.55 (A), 7.39 (D), 8.09 (A), 8.38 (D), 10.52 (D), 13.58 (A), 15.47 (A), 15.56 (DD), 18.15 (A), 19.59 (A), 21.22 (D), 23.26 (D)**.

* V veljavi od 28. junija do 9. septembra; ** vozi samo ob delavnikih in praznikih do 9. septembra.

Športni dnevnik

RUDI FINZGAR — slovenski rekorder planiške skakalnice s skokom 114 m

Smuški poleti na «mamutski skakalnici»

Evropska skakalna elita od 7.-10. marca v Planici

Zagotovljena je udeležba najboljših evropskih specialistov za skoke na velikankah - Ali bo zrušen Tschanenov rekord?

LJUBLJANA, 20. — V prelepem Gorenjskem kotu bosta v kratkem dve pomembni smučarski prireditvi ena državnega, druga pa mednarodnega značaja. Prva, XII. državno prvenstvo v klasičnih disciplinah, se bo začela že jutri s tekom mladincev na 10 km in s tekom članov na 30 km, nadaljevala pa se bo še do vključno nedelje. Na programu so še: tek mladink na 5 km, tek članic na 10 km, skoki članov in mladincev za klasično kombinacijo, štafeta članic in mladincev 3x5 km, tek članov na 15 km, štafeta članov 4x10 km. Vse te discipline bodo na Pokljuki, v Planici pa bodo samostojni skoki za člane in mladince, na 50-metrski oz. na 35-metrski skakalnici.

Druga mnogo zanimivejša prireditev pa bo od 7. do 10. marca v Planici, kjer bodo smučarski poleti na veliki 120-metrski skakalnici. Organizacijski komite je poslal vabila na to prireditev v vse evropske države, kjer je razvit skakalni šport, vendar točno število udeležencev ne tujih in niti domačih še ni znano. Prvi so se vabilu odzvali skakalci iz Češkoslovaške, ki so poslali tudi poimenski seznam udeležencev, ki je naslednji: Bulin Jahim, Zdenek Remsa František Feliks, Drahoš Jebavy, Mojmir Stuchlik, Antonin Hruost, Vacla Vasut in Herbert Rager. Za Čehi so poslali kolektivno prijavo tudi Poljaki, ki so se letos v mednarodnem merilu že odlično uveljavili. Seznam obsega 8 skakalcev, zagotovljena pa je udeležba vsaj štirih. V poštev pridejo: Vladislav Tajner, Jan Furman, Roman Siecka, Janusz Fortecki, Jozef Hvezek, Andrzej Daniel-Gasienica, Miecislav Kozdrun in Stanislav Marusarz.

Od ostalih udeležencev so znani še skakalci iz Vzhodne Nemčije: Glass, Lesser in Recknagel, od Švicarjev pa zaenkrat le stari znanec in rekorder Planice Tschanen, medtem ko udeležba mojstra Daescherja še ni dokončna. Prišli pa bodo seveda še drugi Švicarji, prav tako pa je zagotovljena udeležba Avstrijcev in Francozov, medtem ko Italijanov po vsej verjetnosti ne bo. Organizatorji pa še vedno gojijo upanje, da se bodo prijavili tudi ruski skakalci, ki so se v zadnjih letih še posebno usposobili za dolge skoke.

Kdo bo na teh tradicionalnih smučarskih poletih zastopal Jugoslavijo, se ni dokončno določeno. Kandidati se bodo na vsak način še ta teden zbrali v Planici, kjer bodo trenirali vse do začetka prireditve. Na ta trening so bili povabljeni preizkušeni skakalci Zidar, Rogelj, Gorišek, Krznarič in še mlajši Saksida, Podlogar, Gorjanc, Oman, Rojina, Korenčan, Franco in še nekateri drugi. Udeležba Langusa, ki je začasno suspendiran, še ni zagotovljena, prav tako pa tudi ne udeležba Finžgarja, ki doslej sploh še ni treniral.

Žal letošnja forma najboljših slovenskih skakalcev ni zadovoljiva. Premalo so trenirali na večjih skakalnicah, kar se jim je bolj kot v Švici, pznalo na veliki skakalnici v Garmisch - Partenkirchnu in še posebno preteklo nedeljo v Zell am See v Avstriji na tekmovanju za pokal Kongsberg, kjer so zaostali celo za manj znanimi evropskimi skakalci, tako da so morali čast in ugled jugoslovanskega skakalnega športa reševati mladinci, kar pa se opravili proti pričakovanju častno.

Snežne razmere, ki so doslej skoraj vedno nagajale, bodo kot vse kaže, letos ugodne. V teh dneh je na Pokljuki in v Planici zapadlo toliko novega snega, da ga zlepa ne bo pobralo. Pa tudi sama skakalnica, ki je bila v letih odmora nekoliko zanemarjena, je že pripravljena. Njen konstruktor inž. Bloudek jo je tudi nekoliko preuredil, tako da bo dopuščala celo daljše skoke kot doslej in če ne bo kakih nepredvidenih vremenskih neprilik, bo verjetno zrušen tudi dosedanji Tschanenov rekord, ki znaša 120 m.

Profesionalizem tudi na Poljskem

VARŠAVA, 20. — Tudi na Poljskem so ukinili tako imenovani državni diletantizem. Z obnovitvijo profesionalne nogometne zveze je poljska federacija odobrila izplačevanje plač in nagrad igralcem.

CIKLOKROS

Svetovno prvenstvo v ciklokrosu

BRUSELJ, 20. — V nedeljo bo v Edelaere svetovno prvenstvo v ciklokrosu. Proga bo dolga 21.500 m. Prvenstva se bodo udeležili tekmovalci 11 držav: Francije, Italije, Švice, Luksemburga, Španije, Švedske, Madžarske, Holandske, Vzh. Nemčije, Zah. Nemčije in Belgije. Za vsako državo bodo lahko tekmovali največ štirje kolesarji.

Na tej dirki bodo zastopali Italijo Ferri, Pertusi in Rossi, četrti zastopnik pa bo izbran v zadnjem trenutku glede na vremenske prilike, med Guercinottijem in Malabrocco.

TENIS

BRUSELJ, 20. — Belgijec Washer je včeraj premagal Šveda Davidsona s 6:4, 6:4.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ
predvaja danes 21. t. m. ob 18. uri barvni film Titanus:
Prostor mušketirjem

Mednarodni univerzitetni smučarski teden

Čehoslovak Prokes prvi v teku na 12 km

Najboljši ital. tekmovalec se je uvrstil na 11. mesto

OBERAMMERGAU, 20. — V Oberammergau se je danes začel mednarodni univerzitetni smučarski teden s prvo disciplino — tekom na 12 kilometrov — medtem ko je bila uradna otvoritev z defilejem vseh nastopajočih ekip že včeraj zvečer.

V močni konkurenci 26 tekmovalcev je z minimalno prednostjo 21" zmagal Čehoslovak Josef Prokes, ki je prevozil progo v času 48'09". Vrstni red ostalih:

2. Kasimir Vojcik (Polj.) 48'30"; 3. Vladislav Balatka (ČSR) 50'51"; 4. Marek (Polj.) 51'02", 5. Sebening (Nemčija) 51'14".

Italijanski tekmovalci so se plasirali tako:

11. Pier Paolo De Lorenzi 55.34; 16. Luciano Bertocchi 57.08; 23. Arturo Galimberti 59.12; 26. Enrico Manzoni Zaffaroni 1.02.19.

Istočasno se je v Obermmergau začelo tudi zasedanje mednarodne univerzitetne smučarske zveze. Razpravljali so o pravilniku in o statutu, ki sta bila sprejeta. V organizacijo je bila kot novi član sprejeta Turčija, zavrnjeni pa sta bili resoluciji Holandske in Švice, ker sta hoteli vnesti v diskusijo vprašanja političnega značaja.

NOGOMET

Flamengo - Honved 1:1

CARACAS, 20. — V drugi tekmi v Caracasu sta Honved in Flamengo iz Rio De Janeira igrala neodločeno 1:1. Po prvem polčasu so Madzari vodili z 1:0.

V nedeljo 24. t. m. bo Honved nastopil v Limi proti klubu «Sanmarcos Enoversita». Peruvijsko ekipo bodo razen treh profesionalcev sestavljali diletanti. Po tej tekmi bo Honved odpotoval proti Evropi.

—«»—

Vojaki - Pro Firenze 4:2

FLORENCA, 20. — V zadnji trening tekmi pred odhodom v Turčijo, je danes vojaška reprezentanca premagala moštvo Pro Firenze s 4:2 (2:1). Igra reprezentantov je bila dobra in večje število golov je v drugem polčasu preprečil le reprezentančni vratar Vavassori, ki je branil v nasprotnih vratih.

Proti turški vojaški reprezentanci bodo Italijani nastopili verjetno v naslednji postavi:

Vavassori; Masiero, Aggradi; Emoli, Mialich, Carradori; Corso, Bodi, Pivatelli, Ronzon, Campagnoli.

—«»—

TRENING TEKMA

Izključitve, globe

MILAN, 20. — Disciplinska komisija je s prepovedjo enkratnega nastopa kaznovala Tozzija Humberta (Lazio), strogi opomin so dobili med drugimi Zamperlini (Palermo), Randon (Bologna), Beltrandi (Napoli) in Giuliano (Roma), navadni opomin pa med ostalimi tudi Costantini (Spal), Bernasconi (Samp.).

Z globo 50.000 lir je bil kaznovan Palermo, s 45.000 lir Sampdoria, itd., zaradi protestov proti sodnikom pa je bil kaznovan med drugimi Frignani (Udinese) s 6000 lirami.

Za prvenstvo rezerv

Triestina-Marzotto 1:0

Dobra igra Renosta, ki bo verjetno zamenjal v prvem moštvu poškodovanega Olivierija

VALDAGNO, 20. — Rezervno moštvo Triestine je premagalo rezerve Marzotta z rezultatom 1:0 (0:0).

Triestina B je nastopila v naslednji postavi:

Rumich, Toso, Costelli; Stolfa, Cialabrini, Freschi; Scala, Trevisan, Natteri, Clemente in Renosto

V drugem polčasu je Brocchetta zamenjal Renosta in Vascotto Scalo.

V prvem polčasu je bila tekma dokaj nezanimiva in na nizkem tehničnem nivoju. Razživela se je šele v drugem polčasu po zaslugi Tržačanov, ki so začeli bolj pritiskati na vrata domačih. V 28' drugega polčasa so domači dosegli gol, ki ga je sodnik razveljavil zaradi prekrška. 6' nato so dosegli gol Tržačani, toda iz offsida in sodnik ga ni priznal. Veljaven je bil šele gol v 36', ki ga je dosegel Trevisan na predložek Brocchette.

Najboljši pri Triestini so bili Trevisan, Renosto in Natteri. Tekmi je prisostvoval tudi trener Pasinati, da je nadzoroval igro nekaterih igralcev, ki prihajajo v poštev za prvo moštvo, predvsem Renosta, ki bo po vsej verjetnosti nadomestil poškodovanega Olivierija na desnem krilu.

Kino na Opčinah
predvaja danes 21. t. m. z začetkom ob 18. uri RKO film:
«Možje brez strahu»

Igrajo: JAMES MASON, ROBERT PRESTON
Dva dni terorja v mestu Yellowsky

DOBRICA ĆOSIĆ

DALEČ JE SONCE

74.

«Kaj jim koristi ta zveza, ko jih kralj ne priznava,» je rekel golobradi kmet in vpadel v besedo tistemu, ki je od daleč simpatiziral s partizani in govoril, da so zatrdno povezani z Moskvo. «Anglija jih ne priznava, Rusi in Nemci naj se tepejo, dokler se hočejo. Angleži so stolček že primaknili in na koncu bodo kakor v prejšnji vojni spet sedeli na čelu zelene mize. Učitelj mi je pravil, da Angleži niso nikdar izgubili vojne. Churchill je velika glava, velika!»

«Prav briga jih, da jih Anglija ne priznava. Sedaj prelivajo kri, in da bi potem drugemu pustili oblast, saj niso nori! Možje, jaz vam rečem, to je revolucija! Prav tako kakor v Rusiji sedemnajstega leta, ko so ubili carja Nikolaja in pripeljali Lenina. Slikar Rus mi je pravil, da je ta Lenin ljudstvo kar hipnotiziral. Slikar trdi, da je revolucija nevarnejša od vojne... Gre skozi mesto tramvaj, poln ljudi, in nenadoma vžgo izza nekega vogala mitraljezi. Pa ti brizgne kri...»

«Če jih vprašaš o kralju, molče kakor ribe,» mu je vpadel v besedo golobradi. «Vprašal sem enega, pa je rekel, da je kralj izdajalec, in se je smejal kot cerkovnik ob pogledu na vdovo».

«Čujte, možje! Vse to je politika. Kaj smo enkrat samkrat doživeli prevaro? Dokler se ti ne usede na grbo, je prijazen, sladak, rane bi si lahko z njim obložil. Ko pa te zajaha in prevzame oblast, tedaj te...» je dejal starček v zajčji šubari in iztrkal pipo ob dlan.

«Kaj pa drugega! Če bodo tile zavladali, bomo prekleto kislo gledali,» mu je pritrdil golobradec. «Nagnali nas bodo v kolhoze, ostal boš gol kot cerkvena miš in hodil na kotel, ko ti toliko govorijo o Rusiji. Eden je bil pri meni in je na vsa usta hvalil Rusijo, zaustaviti ga nisi mogel. Poslušal sem ga in si mislil: Ej, bratec, pri meni ne boš kaše pihal, poznam jaz te propagande.»

Malo so umolknili, nato pa je tisti, ki je branil partizane, vzdihnil in spregovoril:

«Prišel je tisti čas carja Lazarja: za katero carstvo se boš odločil? Nekam moraš. Nimaš kam? Pa zdaj pravo zadeni?»

«Videli bomo, kaj bo. Samo vedite, da se bo vse tole namigavanje zlomilo nad našimi glavami. To nam je usojeno. Če bi bilo dobro, bi še hudič bil kmet,» je pomirjeno dejal starček, zavil pipo v mehur in jo strpal v notranji žep pri jopiču.

«Čemu pa ne pošljete, prijatelji, svojih sinov, da bi se borili za svobodo, zakaj ste jih poslali med četnike, da koljejo ljudstvo?» se je približal Vuk, ki je bil že davno opazil, da se ti nekaj skrivnostnega pogovarjajo, in se je ustavil med njimi.

Kmetje so se v zadregi spogledali; sodili so, da je prisluškoval njihovemu pogovoru.

«Če bi to bila ena vojska in če se ne bi Srb bojeval proti Srbu, bi ga jaz, fant moj, takoj pripeljal k vam,» je odgovoril sivolasi kmet brez brkov. «Še sam bi odšel z njim, čeprav sem si jih že naložil šestinpetdeset. Tako pa tu nihče ne ve, niti kdo pije, niti kdo plača. Priklatila se je nekakšna kalabocija, enkrat eni, enkrat drugi; eden ti pripoveduje to, drugi drugo. Kako moremo mi preprosti, nepismeni kmetje vedeti, kdo ima prav? Vi šolani že od nekdaj vodite politiko, mi pa preobračamo ledino in plačujemo bogu božje, cesarju cesarjevo».

«Oče, jaz sem prav tako kmet kakor ti. Tudi jaz imam posestvo in hišo in... pa sem enainštirideset ega odšel v partizane. Tu ti ni treba veliko pameti. Eni se bojujejo proti Nemcem, drugi jih pa branijo. Kaj češ tu sedaj razmišljati? Sramota, vaša vas je vsa pri četnikih. Kje je vaša mladina? Pred nekaj večeri ste streljali na nas! Sramota!...»

Kmetje so molčali in komaj čakali, kdaj bo Vuk končal, da bi se izmotali. Toda on je dalje govoril, se jezil in jih napadal. Govoril je, kakor da sta se ves žolč in grenkoba, ki sta se mu prelivala v prsih, hotela sesuti in zliti nanje. ‚Vsi ti so zmožni biti četniki, vsi zmožni klati in mučiti. Vsi so enaki. Po vojni bom konjederec. Pse bom lovi po trgih, samo kmet nočem biti. Nočem! Ti so me uničili. Glej jih, kakšni lopovi! Delajo se neumne in dobričine, pa so ti zmožni kri izpiti.' Nenadno in ostro sovraštvo do kmetov je tudi potem, ko se je ločil od njih, otopilo vse Vukove občutke in misli. Ta večer ni Vuk niti za hip pomislil, od kod je v njem takšno in tolikšno sovraštvo do kmetov. Zdelo se mu je, da se je rešil nekakšne zablode, da se je v nečem spremenil.

Kmetje niso dolgo ostali, čeprav so partizani še vedno peli in plesali. Nenadoma so jo kakor po povelju ubrali k vratom in se razšli po domovih. Vuku se je to zdelo sumljivo, opozoril je Pavleta, toda Pavle ni v tem videl nikakega znamenja. Partizani so prinesli slamo in se pričeli pripravljati na spanje.

Okrog vasi so tu in tam počile puške. Pavle in Vuk, ki sta sedela za mizo in se razgovarjala o jutrašnjem dnevu, sta se spogledala.

«Kaj sem ti rekel?» je samozadovoljno dejal Vuk, ki je čutil, da ima popolnoma prav, ker tako misli o kmetih.

«Djurdje, pošlji patrulje!» je rekel Pavle.

Djurdje je poslal nekaj patrulj po vasi.

Četniki so z brzostrelkami od daleč obstreljevali šolo. Medtem je prispel tudi Jovan z dvema oboroženima kmetoma, ki sta ga spremljala po tem kraju.

«Pismo imam zate, Pavle!» je rekel Jovan, ko je pozdravil, in izvlekel iz žepa pomečkano pismo. Nato je stopil k Vuku in mu tiho povedal, da Nemci že ves dan s kamioni prevažajo vojsko k Moravi.

«Zjutraj nas bodo gotovo napadli!»

«Jih je mnogo?»

«Tile naši so jih našteli petnajst kamionov. Tudi metalce min vlečejo s seboj. Nocoj jih je prišlo še nekaj».

«Slišiš, Pavle?»

«Pusti me zdaj!» je odvrnil Pavle in primaknil pismo k svetilki.

Po namrščenosti in začudenosti, ki ju je opazil na njegovem obrazu, je bilo Vuku jasno, da v pismu ni nič dobrega zanje. Tudi sam se je zaradi tega zamislil. Približal se mu je Djurdje, ki je bil pred nekaj dnevi, ko so bile ustanovljene nove čete, postal komandir in je sedaj menil, da ima pravico biti tu, kadar se čita pošta. Nekaj pozneje se je boječe primaknila tudi Bojana. Rada bi pri Jovanu poizvedela o drugi četi in Ucu; razgovor je začela po ovinkih, Jovan je razumel njeno skrb, toda o tistem, kar je vedel, ji ni hotel povedati ničesar določnega.

31.

Sekretar okrožnega komiteja partije, Brka, je z razpotegnjeno in neizpisano pisavo začenjal pismo:

«Dragi tovariši, presenečen sem nad vašim poročilom, vašim pojmovanjem in postopki, o katerih bom malo kasneje govoril. Mislim, da ste pravilno ravnali, ko ste zapustili Jastrebac in prešli na novo ozemlje. Mi smo sprejeli isti sklep, a so nas medtem odkrili in je bila zveza z vami prekinjena. Smeri pohoda ste pravilno določili. Ozemlje, na katerem ste sedaj, je posebno važno za nadaljnji razvoj boja. O tem bom še pozneje govoril.

Toda osupel sem nad tistim, kar se je zgodilo pred tem. Tovariš Pavle, ki opravlja v odredu tudi funkcijo partijskega voditelja, nam piše, da je bila Gvozdenova ustrelitev nujna in pravilna. Neverjetno je, da bi se borec, kakor je bil Gvozden, tako naglo in tako močno zamajal, da bi postal sovražnik in pomenil nevarnost za odred. Sprašujemo tovariša Pavleta: kako da on, partijsko najodgovornejši človek v odredu, ki je poldrugo leto živel in delal z Gvozdenom, ni nikdar prej opazil njegove idejne šibkosti, omahljivosti in demoralizacije? Mar je bila ta sovražnikova ofenziva prva preizkušnja za komuniste? Kaj bi se Gvozden, ki je bil namestnik komandanta v odredu in komunist od štiridesetega leta, šele sedaj, po dveh letih razkril kot omahljivec in oportunist? Kako se je moglo to zgoditi?

(Nadaljevanje sledi).